

Univerza v Ljubljani
Fakulteta za socialno delo

Šega Natalija

Odnos mladih do pojava migracij

Magistrsko delo

Ljubljana, 2017

Univerza v Ljubljani
Fakulteta za socialno delo

Šega Natalija

Odnos mladih do pojava migracij

Magistrsko delo

Mentor: doc. dr. Srečo Dragoš

Študijski program: Socialno delo

Ljubljana, 2017

Odnos mladih do pojava migracij

Povzetek

Živimo v času, kjer so razlike med razvitim in industrijsko nerazvitim svetom vedno bolj vidne. Tako lahko vidimo na eni strani države blaginje, kjer posameznikom ni potrebno vsak dan posebej skrbeti, kaj bo naslednji dan prinesel in imajo vse možnosti za lepo in brezskrbno življenje, v kolikor se le potrudijo za to. Na drugi strani pa lahko vidimo države, v katerih se morajo ljudje boriti za vsakdanje preživetje, kjer so možnosti za brezskrbno življenje omejene, kjer so težke socialne razmere, kjer so politični interesi države nad interesi njihovih državljanov, ponekod tudi vsak dan med njihovimi domovi eksplodirajo bombe.

Te razlike med državami so tudi ene izmed pomembnejših razlogov, da prihaja do migracij. Ljudje iz držav, v katerih se spopadajo z vsemi prej naštetimi problemi, težijo k temu, da bi si v drugih državah ustvarili boljše življenje ter boljše možnosti za preživetje. Ravno ta želja postane glavni razlog za priseljevanje v druge, bolj razvite države, kljub temu, da se zavedajo, da na drugi strani meje ni nobenega zagotovila, da bodo bolje živeli. Za selitev se ljudje odločajo tudi razlogov, kot so izobraževanje, združitev z družino, ki se je že preselila, versko, rasno ali politično preganjanje v domovini in podobno.

Migracije niso samo posledica sodobne družbe in trenutnih dogodkov v svetu, vendar predstavljajo kompleksen problem, ki je navzoč skozi celotno zgodovino. V sklopu migracij prihaja tudi do izredno perečih problemov, ki se jih mogoče premalo zavedamo, vendar še kako obstajajo. Mnogi migranti državne meje prečkajo nezakonito, postanejo žrtve tihotapljenja in trgovine z ljudmi. Na te probleme niso imuni niti tisti, ki se v drugo državo podajo zakonito z namenom dela in boljšega zaslužka. Nema lokrat se zgodi, da je ponujeno delo prevara in tako oseba postane žrtev trgovine z ljudmi.

Mnogokrat se migranti v tuji državi soočajo s številnimi problemi, saj niso seznanjeni s pravicami, ki jih imajo v novi državi. Le eni izmed teh problemov so stanovanjska problematika, zdravniška oskrba, izobraževanje otrok. Čeprav manj oprijemljiva tematika, s katero se srečujejo, pa vendar ne nezanemarljiva, so soočanja s številnimi družbenimi predsodki, nestrpnostjo, diskriminacijo in ksenofobijo. Mnogi migranti so tudi žrtve sovražnega govora, nasilja, vendar se o tem le malo govori oziroma se te probleme manj izpostavlja.

Ključne besede: migracije, migrant, trgovina z ljudmi, nestrpnost, predsodki, odnos do migracij

Attitude of Young People Towards Migration

Summary

We live in times when the differences between the developed and the underdeveloped worlds are increasingly visible. On the one hand, there are countries of prosperity where individuals do not have to worry about what the next day brings and have every opportunity for a wonderful and carefree life if they put some effort into it. On the other hand, there are countries in which people have to fight to survive on a daily basis, where the possibility of a carefree life is very limited, where there are difficult social situations, where the political interests of the country prevail over the interests of its citizens, and there are countries in which people have to fear bombs exploding on their front lawn.

These differences among countries are one of the main reasons why migration exists. People from countries facing the problems described above strive to create a better life and better survival possibilities in other countries. This desire becomes the main reason to move to other more developed countries despite the fact that there are no assurances that their lives will actually improve.

Additionally, people decide to migrate because of education, reunification with their family, religious, racial or political persecution in their country of origin, etc.

Migration is not, however, solely a response to modern society and to current events around the world. It represents a complex problem which has been present throughout history. Many urgent problems arise due to migration, and we may even not be aware of some of them at all. Many migrants who cross international borders illegally become victims of smuggling and human trafficking. People who travel to foreign countries looking for work and a better income are certainly not immune to these issues either. It often happens that the employment offered is a scam, and the person in question becomes the victim of human trafficking.

Migrants often face problems in foreign countries because they are not aware of their own rights. These issues include housing matters, medical treatment, education for children, etc. Perhaps a less tangible issue which migrants face, however no less significant, are the problems of prejudice, intolerance, discrimination and xenophobia. Migrants are often victims of hate speech or violence; however, these issues are rarely mentioned or rather these difficulties are hardly ever highlighted.

Keywords: migration, human trafficking, intolerance, prejudice, attitude towards migration

Vsebina

1. Pregled problematike	1
1.1. Opredelitev pojmov	1
1.1.1. Migracije in migranti	1
1.1.2. Begunec	2
1.1.3. Tujec	4
1.2. Delitev migracij	4
1.2.1. Vzroki migracij	5
1.3. Nevarnosti in pasti migracij	7
1.3.1. Nezakoniti prestop državne meje	7
1.3.2. Tihotapljenje oseb	8
1.3.3. Trgovina z ljudmi	9
1.4. Posledice migracij in načini prilagajanja	10
1.4.1. Izobraževanje migrantov	10
1.4.2. Stanovanjska problematika	14
1.4.3. Zdravstvene pravice migrantov	15
1.4.4. Zaposlovanje migrantov	16
1.5. Odziv družbe na pojav migracij	18
1.5.1. Diskriminacija	19
1.5.2. Predsodki in stereotipi	21
1.5.3. Sovražni govor	22
1.5.4. Strpnost in nestrpnost	24
2. Problem	26
3. Metodologija	28
3.1. Vrsta raziskave, model raziskave in spremenljivke	28
3.2. Merski instrumenti in viri podatkov	28
3.3. Populacija in vzorec	28
3.4. Zbiranje podatkov	29
3.5. Obdelava in analiza podatkov	29
4. Rezultati	30
4.1. Primerjava rezultatov glede na smer študija študentov	30
4.2. Primerjava rezultatov glede na socialni status vprašanih	36
4.3. Primerjava rezultatov glede na pripadnost verski skupnosti	42
4.4. Primerjava rezultatov glede na območje bivanja študentov	48
4.5. Primerjava rezultatov glede na pogostost stikov študentov z migranti	52
4.6. Preverjanje hipotez	56
5. Razprava, sklepi in predlogi	59
6. Uporabljena literatura	62
7. Priloge	66

Kazalo grafikonov

<i>Grafikon 4.1.1.: Število študentov dveh fakultet (v odstotkih).</i>	30
<i>Grafikon 4.1.2.: Strinjanje študentov glede trditve, da bi si Slovenija morala v večji meri prizadevati za odprto, strpno in multikulturno družbo (primerjava med fakultetama).</i>	31
<i>Grafikon 4.1.3.: Strinjanje študentov glede trditve, da migrantom ne morejo pripadati enake pravice, kot prebivalcem, ki so v Sloveniji že od nekdaj (primerjava med fakultetama).</i>	32
<i>Grafikon 4.1.4.: Strinjanje študentov glede trditve, da v kolikor želi Slovenija zmanjšati napetosti v družbi, mora ustaviti priseljevanje (primerjava med fakultetama).</i>	33
<i>Grafikon 4.1.5.: Mnenje študentov o vprašanju, ali tematika povezana z migranti predstavlja problem za slovensko državo ali družbo (primerjava med fakultetama).</i>	34
<i>Grafikon 4.1.6.: Mnenja študentov glede vprašanja, ali naj Slovenija dovoli muslimanom iz drugih držav, da pridejo in živijo v Sloveniji (primerjava med fakultetama).</i>	35
<i>Grafikon 4.2.1.: Povprečen neto dohodek na družinskega člana.</i>	36
<i>Grafikon 4.2.2.: Strinjanje študentov glede trditve, da bi si Slovenija morala v večji meri prizadevati za odprto, strpno in multikulturno družbo (primerjava glede socialnega statusa).</i>	37
<i>Grafikon 4.2.3.: Strinjanje študentov glede trditve, da v kolikor želi Slovenija zmanjšati napetosti v družbi, mora ustaviti priseljevanje (primerjava glede na socialni status).</i>	38
<i>Grafikon 4.2.4.: Mnenje študentov o trditvi glede povsem enakih pravic migrantov do izobraževanja, kot jih imamo državljani Slovenije (primerjava glede na socialni status).</i>	39
<i>Grafikon 4.2.5.: Mnenje študentov glede pravice migrantov o dostopu do zdravstvenega in socialnega zavarovanja (primerjava glede na socialni status).</i>	40
<i>Grafikon 4.2.6.: Opredelitev študentov na vprašanje, ali bi jih motilo, če bi v njihovem kraju živelo večje število migrantov (primerjava glede na socialni status).</i>	41
<i>Grafikon 4.3.1.: Pripadnost verski skupnosti.</i>	42
<i>Grafikon 4.3.2.: Strinjanje študentov glede trditve, da bi si Slovenija morala v večji meri prizadevati za odprto, strpno in multikulturno družbo (primerjava glede na pripadnost verski skupnosti).</i>	43
<i>Grafikon 4.3.3.: Strinjanje študentov glede trditve, da migrantom ne morejo pripadati enake pravice, kot prebivalcem, ki so v Sloveniji že od nekdaj (primerjava glede na pripadnost verski skupnosti).</i>	44
<i>Grafikon 4.3.4.: Strinjanje študentov glede trditve, da v kolikor želi Slovenija zmanjšati napetosti v družbi, mora ustaviti priseljevanje (primerjava glede na pripadnost verski skupnosti).</i>	45
<i>Grafikon 4.3.5.: Mnenje študentov o trditvi, da drugačna vera migrantov predstavlja oviro pri vključevanju migrantov v zahodne družbe, kjer večinoma prevladuje krščanska vera (primerjava glede na pripadnost verski skupnosti).</i>	46
<i>Grafikon 4.3.6.: Mnenja študentov glede vprašanja, ali naj Slovenija dovoli muslimanom iz drugih držav, da pridejo in živijo v Sloveniji (primerjava glede na pripadnost verski skupnosti).</i>	47
<i>Grafikon 4.4.1.: Kraj/območje bivanja.</i>	48
<i>Grafikon 4.4.2.: Strinjanje študentov glede trditve, da bi si Slovenija morala v večji meri prizadevati za odprto, strpno in multikulturno družbo (primerjava glede na območje bivanja).</i>	49

<i>Grafikon 4.4.3.: Strinjanje študentov glede trditve, da migrantom ne morejo pripadati enake pravice, kot prebivalcem, ki so v Sloveniji že od nekdaj (primerjava glede na območje bivanja).</i>	50
<i>Grafikon 4.4.4.: Opredelitev študentov na vprašanje, ali bi jih motilo, če bi v njihovem kraju živelo večje število migrantov (primerjava glede na območje bivanja).</i>	51
<i>Grafikon 4.5.1.: Neposreden stik z migranti.</i>	52
<i>Grafikon 4.5.2.: Strinjanje študentov glede trditve, da migrantom ne morejo pripadati enake pravice, kot prebivalcem, ki so v Sloveniji že od nekdaj (primerjava glede na pogostost stikov z migranti).</i>	53
<i>Grafikon 4.5.3.: Strinjanje študentov glede trditve, da v kolikor želi Slovenija zmanjšati napetosti v družbi, mora ustaviti priseljevanje (primerjava glede na pogostost stikov z migranti).</i>	54
<i>Grafikon 4.5.4.: Opredelitev študentov na vprašanje, ali bi jih motilo, če bi v njihovem kraju živelo večje število migrantov (primerjava glede na pogostost stikov z migranti).</i>	55

Kazalo tabel

<i>Tabela 4.6.1: Ali se strinjaš s trditvijo, da bi si Slovenija morala v večji meri prizadevati za odprto, strpno in multikulturno družbo?</i>	56
<i>Tabela 4.6.2.: Ali menite, da tematika, povezana z migranti, prosilci za azil oz. begunci, predstavlja problem za slovensko državo ali družbo?</i>	56
<i>Tabela 4.6.3.: Ali se strinjate s trditvijo, da bi priseljencem, ki legalno bivajo v Sloveniji, morali omogočiti povsem enake pravice do izobraževanja, kot jih imamo ostali državljani Slovenije?</i>	57
<i>Tabela 4.6.4.: Ali bi vas motilo, če bi vašem kraju živelo večje število priseljencev?</i>	58

1. Pregled problematike

1.1. Opredelitev pojmov

Za boljše razumevanje problematike migracij bom v začetku magistrske naloge opredelila pojme, ki se nanašajo na ta pojav. Opredelila bom pojme migrant, tujec in begunec, ter opozorila na pomembnejše razlike med njimi.

1.1.1 Migracije in migranti

Opredelitev pojma migracije je več oziroma zanj ni enotne opredelitve. Malačič (2006: 144-146) migracije opredeljuje kot premike posameznikov iz območja odselitve v območje priselitve. Najbolj splošna razvrstitev migracij je delitev na zunanje ali notranje selitve, in sicer glede na ravni naselja, občin in države. O priselitvah ali imigracijah govorimo v primeru selitve v državo, medtem ko v primeru odhoda iz države govorimo o emigracijah ali odselitvah.

Verlič Christensen (2002: 18) povzema pojmovanje migracij po OECD, kjer migracije opredeljujejo kot selitve med različnimi okolji ali med nacionalnimi enotami. Migrant pa je oseba, ki živi v državi ali okolju, v katerem ni rojen. Omenja tudi migracijske tokove, ki označujejo nekatere množične premike preseljevanja (na primer med razvitimi državami in državami v razvoju).

Po opredelitvi v Slovarju slovenskega knjižnega jezika (2017) je migrant oseba, ki spreminja svoje stalno ali začasno prebivališče, predvsem iz gospodarskih vzrokov.

Prav tako s terminom migrant opišemo osebo, ki se seli predvsem zato, da bi z iskanjem dela izboljšala svoj standard. V nekaterih primerih se posamezniki selijo tudi zaradi izobraževanja, združitve družine in drugih razlogov (Edwards, 2015).

Na podlagi medijske izpostavljenosti pojma migracij, je le-ta pridobila v širši javnosti nekak negativen prizvok. Vendar so migracije oziroma migranti nujno potrebni za delovanje posameznih držav že zaradi pomanjkanja specifično usposobljene delovne sile. Zato se migracijske politike znotraj Evropske unije v zvezi z državljani držav nečlanic vedno bolj ukvarjajo s tem, kako pritegniti določen profil migrantov, ki bi zasedli ta specifična delovna mesta. Izbor se lahko izvaja na podlagi jezikovne usposobljenosti, delovnih izkušenj, izobrazbe in starosti. Takšno selekcijo lahko naredijo tudi delodajalci in

je tako služba migrantom ob prihodu že zagotovljena. Poleg politik za spodbujanje zaposlovanja se migracijska politika osredotoča tudi na področje preprečevanje nedovoljenih migraciji in nezakonitega zaposlovanja migrantov, ki nimajo delovnega dovoljenja, ter spodbujanje integracije priseljencev v družbo. Znatna pozornost in sredstva Evropske unije so namenjena tudi boju proti tihotapljenju ljudi in mrežam trgovine z ljudmi, o čemer bo več zapisanega v nadaljevanju (Eurostat, 2016).

Po podatkih Eurostat-a (2016) se je leta 2014 v eno od držav članic Evropske unije priselilo skupaj 3,8 milijona ljudi, obenem pa je najmanj 2,8 milijona izseljencev zapustilo eno od držav članic Evropske unije. Te številke odražajo tudi migracijske tokove med različnimi državami članicami znotraj Evropske unije. Ocenjujejo, da je bilo od teh 3,8 milijona priseljencev v letu 2014 okoli 1,6 milijona državljanov držav nečlanic, 1,3 milijona ljudi z državljanstvom druge države članice, okoli 870 000 ljudi, ki so se preselili v državo članico EU, katere državljanstvo so imeli (vrnitev državljanov ali državljanov, rojenih v tujini), in približno 12 400 oseb brez državljanstva.

Če pogledamo celotno Evropsko unijo, podatki kažejo, da je januarja 2015 v njenih državah članicah živelo 34,3 milijona ljudi, rojenih izven meja Evropske unije. 18,5 milijona oseb pa je bilo rojenih v drugi državi članici, kot je tista, v kateri so prebivali. 1. januarja 2015 je v državah članicah prebivalo okoli 19,8 milijona ljudi z državljanstvom države nečlanice, kar predstavlja 3,9 % celotnega prebivalstva Evropske Unije. Medtem je 15,3 milijona oseb živelo v eni državi članici Evropske unije, imelo pa državljanstvo druge države članice (Eurostat, 2016).

1.1.2. Begunec

Naslednja opredelitev se nanaša na pojem begunca. V Slovarju slovenskega knjižnega jezika ga opredelijo kot osebo, ki beži pred nevarnostjo ali neprijetnostjo oziroma osebo, ki se izseli v tujino iz političnih vzrokov (Slovar slovenskega knjižnega jezika, 2017). Tako je begunec oseba, ki beži pred oboroženimi spopadi ali preganjanjem.

Po podatkih Visokega komisariata Združenih narodov za begunce je po svetu prisilno razseljenih okoli 60 milijonov ljudi. Konec leta 2014 je bilo po svetu okoli 19,5 milijonov beguncev. Zaradi nevarnega in nevzdržnega položaja, v katerem se nahajajo doma, prečkajo nacionalne meje in iščejo varnost v sosednjih državah. Takšne osebe pridobijo mednarodno priznan status kot begunci, na podlagi česa dobijo dostop do pomoči s strani držav, Urada Visokega komisariata Združenih narodov za begunce (UNHCR) in drugih

organizacij. Ta status pridobijo zato, ker je preveč nevarno, da bi se vrnil domov (Edwards, 2015).

Izvorno pojem begunec izhaja iz Ženevske konvencije (1951) in Protokola o statusu beguncev (1967). Ženevska konvencija ali Konvencija Združenih narodov o statusu beguncev je bila sprejeta leta 1951 v Ženevi. V Ženevski konvenciji je opredeljen pojem begunec ter kakšno pravno zaščito, pomoč in socialne pravice morajo države podpisnice zagotoviti beguncem, v katero se le-ti zatečejo. Slovenija je, kot podpisnica te konvencije, skupaj z ostalimi državami zavezana spoštovati njena načela. Konvencija določa, da begunci ne smejo biti vrnjeni v državo, v kateri bi bilo njihovo življenje ogroženo. Obenem opredeljuje tudi dolžnosti, ki jih ima begunec do države gostiteljice, ter navaja, katere skupine ljudi niso upravičene do statusa begunca. Prvotni namen te konvencije je bila zaščita evropskih beguncev, ki so iskali varno zatočišče po koncu druge svetovne vojne. S protokolom iz leta 1967 se je namen konvencije razširil ter odstranil geografske in časovne omejitve. Tako je konvencija postala univerzalni instrument zaščite, ki opozarja, da je begunstvo svetovni pojav, ter da sta pri reševanju tega pojava potrebna mednarodno sodelovanje in prevzemanje odgovornosti vseh držav (Visoki komisariat Združenih narodov za begunce, 2016).

Ženevska konvencija in Protokol o statusu beguncev določata, da mora biti prosilec za status begunca zunaj države svojega izvora in da ga mora biti utemeljeno strah preganjanja zaradi rase, narodne pripadnosti, religije, članstva v posebni socialni skupini ali političnega prepričanja (Visoki komisariat Združenih narodov za begunce, 2016).

Osebam s statusom begunca se v Republiki Sloveniji nudi začasno zaščito ali azil. Začasno zaščito v Republiki Sloveniji ureja Zakon o začasni zaščiti razseljenih oseb. Začasna zaščita pomeni izredni postopek za osebe iz tretjih držav, ki se ne morejo vrniti v svojo državo zaradi vojne, oboroženih spopadov, okupacije ali množičnih kršitev človekovih pravic, zaradi česar je ogroženo njihovo življenje ali telo. Prav tako se začasna zaščita nudi osebam, ki so v matični državi žrtve sistematičnega ali splošnega kršenja človekovih temeljnih pravic. S tem izrednim postopkom se zagotavlja takojšnja začasna zaščita takšnim osebam, zlasti če obstaja nevarnost, da azilni sistem ne bo zmožen obravnavati prihoda brez neželjenih učinkov na njegovo uspešno delovanje v korist oseb, ki prosijo za zaščito (ZZZRO-UPB1, 3. čl., 2017).

Za azil (mednarodno zaščito) lahko zaprosi oseba s tujim državljanstvom ali brez njega, ki meni, da je v svoji državi preganjana na podlagi svojega političnega prepričanja, verske, rasne, narodnostne ali etnične pripadnosti. Za azil lahko zaprosi tudi oseba, ki meni, da bi

bila ob vrnitvi v svojo matično državo ogrožena njena življenje ali svoboda ali bi bila lahko izpostavljena mučenju ali nečloveškemu ravnanju in kaznovanju (Ministrstvo za notranje zadeve, 2017).

1.1.3. Tujec

Pri opredelitvah pojmov lahko omenimo tudi pojem tujca. Glede na slovensko zakonodajo je tujec vsaka oseba, ki nima državljanstva Republike Slovenije. S tem je slovenska zakonodaja v skladu z evropsko oziroma zakonodajo Evropske unije. Vendar je treba dodati, da pravni red EU pozna strogo ločitev med državljani tretjih držav (to so tisti, ki nimajo državljanstva nobene od članic EU) in državljani članic EU (ZTuj-2D, 2. čl., 2017).

1.2. Delitev migracij

Obstaja več različnih delitev migracij. Delimo jih glede na čas, na motiv, na selitev znotraj ali izven državne meje. Vse te delitve bom predstavila v nadaljevanju.

Kljub temu, da je delitev migracij več, je po Malačiču (2006:167) nedvomno najpomembnejša delitev na notranje in zunanje migracije. Pri notranjih migracijah gre za priselitev in odselitev iz kraja v kraj, katera se oba nahajata znotraj iste države. Te migracije ne vplivajo na obseg prebivalstva v državi, temveč le na njegovo razporeditev. Zunanje migracije so tiste, pri katerih se kraja priselitve in odselitve nahajata v različnih državah. Za razliko od notranjih, zunanje migracije vplivajo na razporeditev in število prebivalstva države. Zunanje migracije pomembno vplivajo na odnose med državami, zato posamezne države v migracije posegajo z migracijsko politiko. Pri tem je učinkovitejša imigracijska politika, ki dosega svoje cilje z omejevanjem in selekcijo migracij. Zaradi prevladujočih emigracij iz nerazvitih držav v razvite, bogate države ni pravih ukrepov, s katerimi bi se emigracijske države uprle negativnim vplivom emigracije (Malačič, 2006: 167).

V tretjem poglavju Resolucije o imigrantski politiki Republike Slovenije (1999) so mednarodne migracije opredeljene v treh oblikah in sicer kot:

- regularne ali svobodne migracije (posamezniki po lastni volji spremenijo državo svojega prebivališča),

- prisilne migracije (ljudje bežijo iz svoje države zaradi strahu pred preganjanjem, kršitvami človekovih pravic ali humanitarnega prava ter zaradi drugih okoliščin, ki jih povzročajo različni konflikti in katastrofe),
- nezakonite migracije (posamezniki nedovoljeno prečkajo mejne prehode in nedovoljeno bivajo v tuji državi).

Strategija vključevanja otrok, učencev in dijakov migrantov v sistem vzgoje in izobraževanja v Republiki Sloveniji (2007: 4) migrante razdeli v več skupin:

- prvo skupino predstavljajo nekdanji priseljenci, ki imajo slovensko državljanstvo, to predstavljajo osebe, ki so rojene v Republiki Sloveniji in živijo tu od rojstva dalje oziroma osebe, ki niso rojene v Sloveniji, a so pridobile slovensko državljanstvo;
- v drugo skupino lahko štejemo osebe, ki nimajo slovenskega državljanstva, pri čemer se le-ti delijo še na dve podskupini, in sicer na migrante s pridobljenim dovoljenjem za stalno prebivanje v Republiki Sloveniji in migrante z dovoljenjem za začasno prebivanje v Republiki Sloveniji;
- pod specifično kategorijo migrantov štejemo prisilne migrante, ki jih predstavljajo osebe z začasno zaščito, prosilci za azil in begunci;
- migranti, ki imajo posebni status, so državljani držav članic Evropske unije;
- zadnjo skupino migrantov predstavljajo otroci slovenskih izseljencev in zdomcev (s slovenskim državljanstvom ali brez slovenskega državljanstva), ki so se vrnili v domovino.

1.2.1. Vzroki migracij

Migranti običajno spremenijo svoje bivališče, ker ne morejo zadovoljiti svojih potreb v domačem okolju. Zato izkoristijo priložnost, da te potrebe zadovoljijo drugje. Vzroki za migracije so različni. Naj omenim najprej ekonomske vzroke. Mnogi zapustijo svoje domače okolje, da bi sebi in svojim domačim izboljšali ekonomski položaj. Poznamo tudi politične migracije, katere sproži hitro spreminjanje političnih odnosov. Migranti se srečujejo z vojnami, revolucijami, vojaškimi udari, diskriminacijo, političnimi preganjanji. Vse to privede do tega, da je odhod iz domačega okolja najboljša rešitev. Osebni vzroki za migracije so različni. Na takšno odločitev lahko vplivajo družinski odnosi, pridobivanje izobrazbe, kvalifikacije, beg iz tradicionalnega okolja in iskanje novega (Moscatello, Šček Prebil, 2010: 71).

Glavni vzroki za migracije so torej:

- ekonomski vzroki (eksistenca, želja po izboljšanje ekonomskega položaja, prenaseljenost),
- politični vzroki (prisilno preseljevanje),
- osebni (subjektivni) vzroki, ki pa so najbolj raznovrstni.

V skupino ljudi, ki se preselijo v drugo državo iz ekonomskih vzrokov, sodijo tipični ekonomski migranti, to so tisti, ki se v drugo državo preselijo zaradi dela, ne glede na to, ali so bili v svojem izvornem okolju zaposleni ali ne. V to skupino uvrščamo tudi tiste, ki s selitvijo vidijo možnost izboljšanja svojega ekonomskega položaja ter priložnost za socialni napredek cele družine. Med ekonomske migrante sodijo tudi osebe, ki se preselijo zaradi izobraževanja z namenom zaposlitve po končanem študij (Dolenc, 2005: 49).

V skupini migracij iz osebnih in družinskih vzrokov je največ migrantov, ki so vzdrževani družinski člani. Njihove družinske vezi so vzrok za migracije iz domačega okolja, brez njih se te osebe ne bi odločile za selitev. Glede na stopnjo družinskih vezi migrante razdelimo v dve podskupini in sicer na ožje sorodnike, med katere spadajo starši, zakonec, otroci ter na druge sorodnike. Najpomembnejši razlogi za migracije v skupini ožjih sorodnikov so poroka z osebo, ki se je preselila, istočasna selitev družine ter združitve družine, ko se po krajšem ali daljšem času bivanja enega od članov za njim priselijo še preostali družinski člani. V podskupino drugih sorodnikov sodijo tisti, ki v tujo državo pridejo le na obisk k svojim sorodnikom ali z namenom opravljanja določenih neformalnih del (varstvo otrok, pomoč v gospodinjstvu ipd.), vendar za selitev nimajo ekonomskega motiva. Kljub temu se kasneje zaradi različnih vzrokov in okoliščin, kot je na primer povpraševanja po delovni sili, odločijo, da v državi, v katero so se priselili, tudi ostanejo. V skupino migracij iz osebnih vzrokov sodijo tudi tisti, ki se preselijo na podlagi različnih življenjskih zgodb. Bistvenega pomena za to skupino migracij je, da motiv za selitev ni ekonomski, kljub temu, da je večina teh migrantov delovno aktivna. Med osebne vzroke za selitev lahko štejemo neurejene medosebne odnose, ločitev, delovanje različnih nepredvidenih okoliščin (bolezen) ali drugih osebnostnih okoliščin (Dolenc, 2005: 50).

V skupino migracij na podlagi političnih vzrokov sodijo tiste osebe, ki so se v Slovenijo morale preseliti zaradi vojne ter vse osebe, katerih priselitve so bile posledica vojnih ali političnih razmer v domači državi. Pri tej skupini migracij je pomembno, da se posamezniki brez vojnih razmer v domovini ne bi preselili (Dolenc, 2005: 50).

V zadnjih mednarodnih priporočilih Združenih narodov za statistiko selitev se kategorije vzrokov za selitev delijo glede na administrativno podlago, na podlagi katere se priseljencu

izda dovoljenje za prebivanje v tuji državi. Delitev vzrokov je po Mednarodnih priporočilih Združenih narodov za statistiko migracij (Recommendations on Statistics of International Migration) (1998: 33–34) sledeča:

- izobraževanje ali usposabljanje (študij v državi, usposabljanje za delo),
- zaposlitev (redna ali začasna zaposlitev, delo v mednarodnih organizacijah),
- združitev družine (najbližji sorodniki priseljenca, ki že prebiva v državi),
- dovoljena nastanitve v tuji državi v okviru kvot, ki jih dovolijo posamezne države,
- dovoljena nastanitev na podlagi meddržavnih sporazumov,
- humanitarni razlogi (begunci, prosilci za azil, začasno zatočišče).

1.3. Nevarnosti in pasti migracij

Migranti se na svoji poti do boljšega življenja lahko soočijo s številnimi pastmi in nevarnostmi. V nadaljevanju bom naštela le najpomembnejše.

1.3.1. Nezakoniti prestop državne meje

V zadnjem času je opaziti ogromen porast nezakonitih prestopov mej v državah Evrope. Država Slovenija se mora pri izvajanju postopkov glede oseb, ki so mejo s Slovenijo prestopile nezakonito in brez veljavnih dokumentov, držati trenutno veljavne evropske zakonodaje, bilateralnih sporazumov, zakona o tujcih in zakona o mednarodni zaščiti. Oseba, ki nezakonito, torej brez veljavnih osebnih dokumentov, prestopi državno mejo s Slovenijo, lahko ob prvem stiku s policijo zaprosi za mednarodno zaščito oziroma azil. Za kar je dovolj, da oseba vzklikne mednarodno uveljavljeno besedo azil in policija bo izpeljala ustrezeni postopek. V kolikor oseba ne zaprosi za mednarodno zaščito, mora Slovenija to osebo v skladu z veljavno zakonodajo vrniti v državo, iz katere je prišla. Vsako osebo, ki prestopi mejo brez veljavnih dokumentov, mora Slovenija na podlagi dokazov o predhodnem bivanju v državi, iz katere je prišla, vrniti tej državi, in sicer v 48 ali 72 urah. V tem času so osebe nastanjene v Centru za tujce, kjer velja omejitev gibanja. V kolikor vrnitev v sosednjo ali matično državo ni možna, policija tej osebi izda dovoljenje za zadrževanje na območju Slovenije. Dovoljenje velja šest mesecev in ga je možno podaljšati. Ob vsaki nastanitvi oseb v Centru za tujce, mora policija izvesti dublinski postopek. Gre za odvzem prstnih odtisov, ki jih policija preveri v centralnem

evropskem sistemu ter tako ugotovi, ali je posamezna oseba že zaprosila za mednarodno zaščito v kateri drugi državi članici. Osebo je potrebno vrniti v tisto državo članico EU, kjer je prvič zaprosila za mednarodno zaščito. Če se izkaže, da je Slovenija prva država, v kateri je ta oseba zaprosila za azil, jo nastanijo v azilni dom. V kolikor oseba, ki je nezakonito prestopila državno mejo, zaprosi za mednarodno zaščito, s pomočjo tolmača pojasni razloge, zakaj zaproša za mednarodno zaščito, potem pa se jo odpelje v sprejemne prostore azilnega doma. Tam se jo zdravstveno pregleda, predstavnik nevladne organizacije pa ji s pomočjo tolmača pojasni nadaljnji postopek. Po sprejemu prošnje za mednarodno zaščito se zopet izvede dublinski postopek (Vlada RS, 2017).

Osebe, ki je nezakonito prestopila državno mejo s Slovenijo, se ne sme vračati v sosednjo ali matično državo, v kolikor bi tam bilo ogroženo njeno življenje ali njena svoboda zaradi političnega prepričanja, rase, vere, narodnosti ali pripadnosti posebni družbeni skupini. Prav tako se je ne sme vrniti v državo, kjer bi lahko bila izpostavljena mučenju, krutemu, nečloveškemu ali poniževalnemu ravnanju ali kaznovanju (ZTUJ-2D, 72. čl.).

1.3.2. Tihotapljenje oseb

Tihotapljenje ljudi je potrebno razlikovati od trgovine z ljudmi, o kateri bom več napisala v nadaljevanju. Ključna razlika je v tem, da pri tihotapljenju posameznik s soglasjem in zavedno vstopa v odnos z osebo, ki mu omogoča ilegalen prehod meje, običajno v zameno za plačilo. Ta odnos pa se po končani storitvi preneha (Bučar Ručman, 2014: 304). Protokol proti tihotapljenju migrantov po kopnem, morju in zraku tihotapljenje oseb (migrantov) opredeli kot posredovanje pri nezakonitem vstopu osebe v državo, katere ni državljani ali nima stalnega prebivališča v njej, zaradi pridobitve neposredne ali posredne, finančne ali druge premoženjske koristi (Protokol proti tihotapljenju migrantov po kopnem, morju in zraku, 2004).

Tihotapljenje migrantov vpliva na vse države sveta, naj bodo države izvora, prehoda ali države končne destinacije. Prav tako tihotapljenje uniči ali konča življenja tisočih ljudi vsako leto. Tihotapljeni migranti se lahko znajdejo v življenjsko ogrožajočih situacijah. Na tisoče ljudi se je že zadušilo v kontejnerjih, izginilo v puščavah ter dehidriralo ali se utopilo v morju. Glede na to, da tihotapljenje migrantov predstavlja velik dobiček, je tudi velik povod za korupcijo in porast organiziranega kriminala (Urad Združenih narodov za droge in kriminal, 2017).

1.3.3. Trgovina z ljudmi

Pojem trgovina z ljudmi je povezan z različnimi definicijami iz strokovne literature ter mednarodnih dokumentov. Trgovina z ljudmi je eden glavnih problemov današnje Evrope. Vsako leto postane na tisoče ljudi žrtev trgovine v namene spolnega izkoriščanja ali drugih namenov bodisi v lastni državi ali v tujini. Večinoma so žrtve trgovine z ljudmi ženske in otroki in vsi dostopni podatki kažejo, da se število žrtev veča. Po podatkih Evropske komisije je bilo v letih 2013 in 2014 v članicah Evropske unije 15.846 žrtev trgovine z ljudmi, med njimi je bilo najmanj 15 % otrok (Vlada RS, 2017).

Mednarodna organizacija dela ocenjuje, da je v svetu skoraj 21 milijonov žrtev prisilnega dela, od tega je približno 11,4 milijona žensk in deklic ter 9,5 milijona moških in dečkov. Med žrtvami je približno 5,5 milijona otrok (Mednarodna organizacija dela, 2017).

V 3. členu Protokola za preprečevanje, zatiranje in kaznovanje trgovine z ljudmi, zlasti ženskami in otroki (2004) je trgovina z ljudmi opredeljena kot vsako novačenje, prevoz, premestitev, dajanje zatočišča ali sprejemanje oseb z namenom izkoriščanja, pri čemer se uporabi sila ali druga oblika prisile, kot so ugrabitev, goljufija, prevara, zloraba pooblastil, dajanje ali prejemanje plačil ali koristi. S tem se doseže soglasje osebe nad katero se vrši nadzor. V namen izkoriščanja spadajo prostitucija ali druge oblike spolne zlorabe oseb, prisilno delo ali storitve, suženjstvo, služabništvo ali odstranitev organov.

Trgovina z ljudmi predstavlja suženjstvo današnjega časa. Žrtvam so kršene temeljne človekove pravice. Prav tako predstavlja hudo kršitev posameznikove svobode in dostojanstva ter hudo obliko kaznivega dejanja. Najpogostejša oblika trgovine z ljudmi je trgovina z ženskami in otroki, z namenom spolne zlorabe in izkoriščanja. Vendar je trgovanje z ljudmi namenjeno tudi potrebam novodobnega suženjstva, izkoriščanju delovne sile, trgovini z organi in podobno (Vlada RS, 2017).

Trgovina z ljudmi se pojavlja v različnih oblikah in sicer kot prisilno delo in delovno izkoriščanje, prisilno beračenje, služabništvo, trgovanje s človeškimi organi, tkivi in krvjo. V posebno kategorijo spada trgovina z otroki, saj le-ti predstavljajo najranljivejšo skupino. Trgovina z otroki zajema spolno izkoriščanje otrok z namenom prostitucije, fotografiranja in posnetkov spolne zlorabe otrok, potovanj z namenom spolnega izkoriščanja otrok, prisilnega dela in delovnega izkoriščanja otrok za izvrševanje manjših kaznivih dejanj in

prisilnega beračenja, prisilne poroke otrok, trgovine z organi, tkivi in krvjo otrok, nezakonite posvojitve ter izkoriščanje otrok za služenje v vojski ali oboroženih spopadih (Vlada RS, 2017).

Glavni vzroki za trgovino z ljudmi so:

- revščina,
- socialna izključenost,
- slabe gospodarske razmere v državah iz katerih prihajajo žrtve trgovine z ljudmi,
- globalna neenakost,
- migracije.

Ostale vzroke za trgovino z ljudmi lahko najdemo v naraščanju brezposelnosti, razpadu sistemov socialnega in zdravstvenega varstva, pomanjkanju dostopa do izobrazbe, diskriminaciji, razliki med spoloma in nasilju nad ženskami, pomanjkanju socialne vključenosti, razmahu kriminalitete ter na drugi strani vse večjega povpraševanja po storitvah žrtev trgovanja. Širjenje trgovine z ljudmi omogoča globalizacija, ki olajšala gibanje ljudi, kapitala in poslovanja preko državnih mej, politične in gospodarske spremembe znotraj posameznih držav, zaostrovanje razlik med bogatimi in revnimi, razmah seksualne industrije, globalna feminizacija revščine, ki privede do feminizacije migracij, ter povpraševanje po poceni delovni sili v nekaterih gospodarskih panogah (Vlada RS, 2017).

1.4. Posledice migracij in načini prilagajanja

Ob selitvi v tujo državo se migranti srečujejo z različnimi težavami, večina njih pa je povezana z nepoznavanjem svojih pravic. Med težave, ki jih bom v nadaljevanju opisala, sodi izobraževanje otrok migrantov, nepoznavanje zdravstvenih pravic migrantov, stanovanjska problematika ter trg dela za migrante.

1.4.1. Izobraževanje migrantov

Izobraževanje je pridobivanje vedno novih podatkov, vsebin in znanja. Je dejavnost, ki vpliva na povečanje znanja, nadgradnjo predhodnega in pridobivanje novega znanja in veščin. Zaključni se z doseganjem nekega izobrazbenega standarda, ki ga posameznik lahko

dokaže s pridobljenim dokazilom. Učenje je temeljni proces v življenju človeka ter odločilen element procesa socializacije (Moscatello, Šček Prebil, 2010: 104). Zato je izobraževanje otrok migrantov ključnega pomena za integracijo v drugo družbo, kar pa ne pomeni, da proces izobraževanja za otroke ne predstavlja težav.

V Strategiji vključevanja otrok, učencev in dijakov v sistem vzgoje in izobraževanja v Republiki Sloveniji (2007: 4) je navedeno, da imajo otroci tujih državljanov, ki bivajo v Republiki Sloveniji, pravico do vključevanja v osnovno in srednjo šolo pod enakimi pogoji kot otroci slovenskih državljanov. Državljanii drugih držav članic Evropske unije, Slovenci brez slovenskega državljanstva in begunci se lahko izobražujejo pod enakimi pogoji kot slovenski državljani, drugi tuji državljani pa na podlagi mednarodnih pogodb, za katere minister za izobraževanje določi število vpisnih mest za te dijake.

V slovenski vzgojno-izobraževalni sistem se vsako leto vključujejo otroci migrantov, beguncev, prosilcev za azil in oseb z začasno zaščito. V Strategiji vključevanja otrok, učencev in dijakov v sistem vzgoje in izobraževanja v Republiki Sloveniji (2007:4) ugotavljajo, da ti otroci težje sledijo pouku in drugemu dogajanju v procesu izobraževanja. Težje se vključijo v širše socialno okolje, kar je posledica neznanja ali pomanjkljivega znanja jezika (slovenščine), saj gre večinoma za otroke, ki jim je slovenščina tuji jezik. Vzrok temu so tudi neizoblikovane strategije in instrumenti za vključevanje teh otrok v sistem vzgoje in izobraževanja ter nezadostna vključenost otrok in njihovih staršev v šolsko in širše slovensko okolje. Integracija otrok migrantov v slovenski vzgojno-izobraževalni sistem poteka predvsem v obliki dodatnega pouka slovenščine (Strategija vključevanja otrok, učencev in dijakov v sistem vzgoje in izobraževanja v Republiki Sloveniji, 2007: 4).

Na težje vključevanje otrok migrantov v slovenski vzgojno-izobraževalni sistem in širše socialno okolje vplivajo naslednji dejavniki (povzeto po Strategija vključevanja otrok, učencev in dijakov v sistem vzgoje in izobraževanja v Republiki Sloveniji, 2007: 4):

- pomanjkljiva zakonska podlaga, ki bi omogočala uspešnejše načrtovanje integracijskih postopkov otrok migrantov v slovenski sistem vzgoje in izobraževanja,
- neizoblikovane strategije in instrumenti za vključevanje otrok migrantov v sistem vzgoje in izobraževanja,
- pomanjkanje strokovnih znanj in spretnosti strokovnih delavcev za kakovostno sodelovanje s starši migranti,

- pomanjkljivo znanje slovenščine otrok migrantov,
- neustrezno vrednotenje pomena ohranjanja jezika in kulture otrok migrantov in neenako vrednotenje le-teh v primerjavi z jezikom in kulturo slovenskega okolja,
- nezadostna vključenost otrok migrantov in njihovih staršev v šolsko in širše družbeno okolje, kar privede do nepoznavanja sociokulturnega življenja, posebnih socialnih statusov nekaterih skupin otrok migrantov, ter nizke stopnje vključujoče pripravljenosti slovenske skupnosti.

Da se stvari na tem področju izboljšujejo, pričajo številni projekti, ki jih podpira država. Ministrstvo za šolstvo in šport je objavilo številne razpise, s katerimi bi se stanje, na področju vzgoje in izobraževanja otrok tujcev, izboljšalo. Znanje, pridobljeno pri teh projektih, pa je potrebno tudi uspešno udejanjiti v praksi.

Pravice in dolžnosti vsakega otroka, ne glede na njegov status v posamezni državi, določajo načela za izobraževanje otrok tujcev, ki so zapisana v Smernicah za vključevanje otrok priseljencev v vrte in šole (2012: 3-6). Ta načela so:

- *Načelo odprtosti, avtonomnosti in strokovne odgovornosti vzgojno-izobraževalnega zavoda in strokovnih delavcev v njem.*

Vrtec, šola ali dijaški dom pri delu z otroki priseljenci samostojno odloča o organizaciji in načinu dela, s katerimi najučinkoviteje uresničuje cilje njihovega vključevanja v slovenski sistem vzgoje in izobraževanja. Temelj za odgovorno ravnanje strokovnih delavcev je pojmovanje drugačnosti kot vrednote ter znanje in veščine medkulturnega učenja in poučevanja. Vsak vzgojno-izobraževalni zavod v letnem delovnem načrtu načrtuje konkretne ukrepe za to, da bi učenci/dijaki priseljenci dosegali standarde znanja ter jim obenem zagotovili pravico do ohranjanja lastne kulturne identitete.

- *Načelo enakih možnosti z upoštevanjem različnosti med otroki in razvijanjem večkulturnosti in raznojezičnosti.*

Ena ključnih nalog šole je vsakemu otroku zagotoviti dobre razvojne možnosti. K temu veliko pripomore tesno sodelovanje med izobraževalno ustanovo (vrtec, šola, dijaški dom) in starši. Naloga delavcev v procesu vzgoje in izobraževanja je pomoč staršem pri vključitvi otroka z razvijanjem partnerskega odnosa. Prav tako je njihova naloga biti podpora otroku pri uporabi maternega jezika ter aktivno spodbujanje k razvoju komunikacijskih veščin v slovenskem jeziku. Pomembno je, da ima vsak otrok, ne glede na kulturno naravnost, spretnosti in potrebe v medkulturnem izobraževanju, možnost doseči aktivno udeležbo v družbi. Posebno pozornost v medkulturnem izobraževanju in integraciji

otrok migrantov je potrebno nameniti pridobivanju medkulturnih kompetenc. Jezik poučevanja je bistveni dejavnik učinkovitega medkulturnega izobraževanja, pri čemer pa je treba upoštevati tudi vlogo maternega jezika. Jezikovna raznolikost in medkulturnost pripomoreta k učinkovitemu sodelovanju in ustvarjalnemu okolju v novih življenjskih okoliščinah.

- *Načelo zagotavljanja pogojev za doseganje ciljev in standardov znanja.*

Za zagotavljanje doseganja ciljev in standardov znanja mora šola razviti ustrezne oblike in metode dela, na podlagi katerih se priseljeni učenci in dijaki lahko uspešno vključijo v šolo in dosežejo predpisane standarde znanja. Za vsakega priseljenega učenca ali dijaka mora šola za vsakega od njih izdelati individualni načrt aktivnosti, ki vsebuje načrt notranje individualizacije in diferenciacije, program dopolnilnega in dodatnega pouka ter druge ukrepe. Pri izdelavi individualnega načrta je treba upoštevati učne in druge potrebe ter lastnosti učencev in dijakov, ki pripadajo drugi kulturi. Prav tako mora šola razviti mreže učne pomoči med učenci ali dijaki. Individualni načrt aktivnosti mora vključevati tudi načrt spremljanja doseganja zastavljenih izobraževalnih ciljev.

- *Načelo aktivnega učenja in zagotavljanja možnosti komunikacije in drugih načinov izražanja – učenje jezika.*

Vsak delavec v procesu vzgoje in izobraževanje je tudi učitelj jezika, zato je pomembno, da so vsi učitelji osveščeni in seznanjeni s slabšim znanjem slovenščine tako pri priseljenih učencih in dijakih kot tudi pri nekaterih potomcih priseljencev. Otroke migrantov je treba spodbujati k rabi jezika, maternega ter slovenskega ali mešanice obeh, v različnih funkcijah in pri različnih dejavnostih. Vrtci, šole in dijaški domovi pa morajo spodbujati učenje jezika učnega okolja (slovenščine) in maternega jezika posameznega otroka.

- *Načelo sodelovanja s širšo lokalno skupnostjo.*

Tako kot je pomembno v proces vzgoje in izobraževanja vključiti vse družinske člane, je pomembno vanj občasno vključiti tudi člane širše skupnosti. Tako je v vrtcu, šoli ali dijaškem domu treba določiti osebo (zaupnika), ki bo zadolžena za interakcijo med starši in vrtcem, šolo ali dijaškim domom ter med šolo in lokalno skupnostjo. Zaupnik se lahko poveže tudi z lokalnimi nevladnimi in mladinskimi organizacijami, ki se ukvarjajo z integracijo priseljenih otrok in mladostnikov, ki delujejo v ožjem ali širšem okolju ter imajo pri delu z otroki ter njihovimi starši dobre izkušnje in so lahko v pomoč pri iskanju učinkovitih poti. Te organizacije običajno izvajajo različne aktivnosti, ki dopolnjujejo delo učiteljev in strokovnih delavcev. Med drugim nudijo učno pomoč, pomoč pri učenju slovenščine, možnost uporabe prostorov po pouku, možnost aktivnega preživljanja

prostega časa ter sodelujejo s starši. K sodelovanju je treba pritegniti tudi druge otroke, učence in dijake, ter s tem spodbujati vrstniško pomoč.

Kot vidimo je sistem vzgoje in izobraževanja ena ključnih vlog v procesu integracije migrantskih otrok. Šola predstavlja prostor, kjer se poleg posredovanja znanja odvija tudi proces socializacije. S sprejetimi ustreznimi ukrepi na področju izobraževanja lahko bistveno pripomoremo k uspešnejšemu vključevanju migrantskih otrok v šolski sistem in njihovi hitrejši integraciji v novo okolje. Čeprav se z integracijo otrok migrantov pristojne institucije ukvarjajo šele zadnjih nekaj let, se moramo zavedati, da se otroci z migrantskim ozadjem že več desetletij vključujejo v slovenski šolski sistem. Zato je pomembno, da se tudi otrokom z migrantskim ozadjem, ki so rojeni v Sloveniji in se pri vključevanju v šolski sistem soočajo s podobnimi težavami, kot tisti otroci, ki so v državo komaj prišli, posveča dovolj pozornosti. Obstoječi programi in ukrepi v šolah bi morali zadovoljiti potrebe vseh otrok z migrantskim ozadjem, kljub temu, da sta izkušnja in percepcija vključevanja v šolo vendarle bistveno drugačni za migrantskega otroka, ki se je komaj priselil v Slovenijo, od izkušnje otroka z migrantskim ozadjem, ki se je v Sloveniji rodil (Medvešek, Bešter, 2010: 205 – 206).

1.4.2. Stanovanjska problematika

Bešter (v Pirc 2010: 172) opredeljuje težave, s katerimi se srečujejo migranti. Ena izmed težav je tudi stanovanjska problematika, pri kateri se srečujejo z več problemi, kot pa večinsko prebivalstvo. Omejujejo jih določena pravila. Ta tujim državljanom ne dopuščajo, da bi postali lastniki nepremičnin ali da bi zaprosili za najem neprofitnih stanovanj. Ob teh težavah pa se ob reševanju stanovanjskega vprašanja soočajo še s pomanjkanjem finančnih sredstev za nakup ali vsaj najem stanovanja. Dodatni razlogi, zaradi katerih migranti težje pridejo do primernih stanovanj, so tudi pomanjkljivo informiranje o možnosti dostopa do takšnih stanovanj, neupoštevanje njihovih specifičnih potreb ob iskanju stanovanj ter diskriminatorno ravnanje lastnikov ob oddaji stanovanj.

Migranti so v Sloveniji na področju stanovanjske problematike pogosto žrtve izkoriščanja s strani delodajalcev ali najemodajalcev stanovanj. Delavci migranti običajno živijo v samskih domovih. Na podlagi terenskih obiskov samskih domov so raziskovalci in sindikati pogosto prišli do ugotovitev, da delavci živijo v slabih bivalnih pogojih. Stanovanja ali sobe, v katerih stanujejo, imajo premajhno bivalna površino, slabo

opremljene sanitarne prostore, cene najemnin pa so izjemno visoke. Na podlagi tega se je oblikovala medresorska delovna skupina, katere namen je bil oblikovati Uredbo o določitvi minimalnih bivalnih in higienskih standardov za tujce na delu v Republiki Sloveniji (Medica, 2011: 95).

Tako je bil leta 2015 sprejet Pravilnik o določitvi minimalnih standardov za nastanitev tujcev, ki so zaposleni ali delajo v Republiki Sloveniji, ki določa minimalne bivanjske in higienske standarde za nastanitev tujcev, ki so zaposleni ali delajo v Republiki Sloveniji, katere mora zagotavljati delodajalec, pri katerem je tujec zaposlen, oziroma naročnik dela, za katerega tujec opravlja delo, če le-ta tujcu odda prostor.

Po Pravilniku o določitvi minimalnih standardov za nastanitev tujcev, ki so zaposleni ali delajo v Republiki Sloveniji (2015), so v 2. členu zapisani naslednji minimalni bivanjski standardi:

- prostori morajo imeti tla pokrita z oblogo, ki jo je mogoče učinkovito čistiti oziroma razkuževati, stene in strop morajo biti toplotno izolirani, vrata in okna morajo tesniti in se odpirati, da je omogočeno zračenje,
- prostori morajo biti vzdrževani tako, da se ohranjajo v dobrem stanju in omogočajo uporabo,
- zagotovljeno mora biti ogrevanje,
- na vidnem mestu mora biti nameščena omarica za prvo pomoč, dosegljiva vsem stanovalcem,
- v dnevnih in spalnih prostorih mora biti poskrbljeno za zadostno naravno in električno osvetlitev,
- moški in ženski spalni prostori morajo biti fizično ločeni,
- za vsakega stanovalca mora biti zagotovljena samostojna postelja, druga nad drugo sta lahko največ dve postelji,
- v prostoru, ki je namenjen prebivanju, spanju in uživanju hrane, lahko prebiva največ šest oseb.

1.4.3. Zdravstvene pravice migrantov

Naša zakonodaja razlikuje pravice migrantov do zdravstvene oskrbe in dostopa do zdravstvenih storitev, glede na zakonitost in nezakonitost bivanja v naši državi. Tako je dostopnost do zdravstvene oskrbe in storitev zelo odvisna od priznanega statusa, ki ga ima migrant v Republiki Sloveniji. Osebam s priznano mednarodno zaščito pripadajo enake

zdravstvene pravice kot državljanom Slovenije. Prav tako imajo enake zdravstvene pravice tudi otroci prosilcev za mednarodno zaščito. Na razpolago so jim tudi vse zdravstvene storitve, ki so povezane s kontracepcijo, porodom in nego otroka. Prosilcem za mednarodno zaščito in ostalim migrantom, ki v Sloveniji nimajo statusa, je zagotovljena le nujna zdravstvena pomoč, kot je oživljanje, ohranitev življenja in preprečitev poslabšanja zdravstvenega stanja obolelega ali poškodovanega. Glede pravice do zdravstvene oskrbe in dostopa do zdravstvenih storitev se moramo zavedati, da je marsikateri migrant bil primoran svojo domovino zapustiti zaradi vojne v zelo težkih razmerah. Zato je področje zdravja, zdravstvene oskrbe in dostopa do zdravstvenih storitev izjemno pomembno, ne le s stališča njihovih pravic, pač pa tudi zaradi njihovih izkušenj na poti. Zdravstveno stanje migrantov je potrebno gledati v širšem kontekstu. Marsikdo je moral prehoditi celotno pot, nekateri so pot preživel v zaprtih tovornjakih, ladjah, v težkih vremenskih razmerah. Ravno iz tega vidika je potrebno zdravstveno stanje takih migrantov tudi v medicinsko nenujnih primerih obravnavati kot nujno stanje ter jim zagotoviti ustrezno zdravstveno oskrbo, ki bo olajšala njihov položaj (Filantropija, 2017).

Dostop do zdravstvenih storitev je prav tako odvisen od tega, ali je posameznik zavarovan v skladu z Zakonom o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju. Državljan države članice EU, ki imajo v Sloveniji urejen status tujca, so praviloma obvezno zdravstveno zavarovani kot zaposleni, samozaposleni, študenti, dijaki ali kot brezposelne osebe. Prav tako so zavarovani njihovi družinski člani, če imajo stalno prebivališče v Republiki Sloveniji. Ožji družinski člani zavarovancev, ki so tujci, so zavarovani kot družinski člani tudi v primeru, ko imajo v Sloveniji izdano dovoljenje za začasno prebivanje. Zdravstveno zavarovanje traja za obdobje veljavnosti tega dovoljenja in če so izpolnjeni tudi vsi drugi pogoji za pridobitev te pravice. V kolikor imajo tujci sklenjeno obvezno zdravstveno zavarovanje, so njihove pravice glede zdravstvenega varstva povsem enake pravicam slovenskih državljanov (Pirc, Bešter, 2014: 21).

1.4.4. Zaposlovanje migrantov

Za tujce iz tretjih držav, ki želijo delati v Sloveniji, je potrebno pridobiti enotno dovoljenje za prebivanje in delo, ki ga izda upravna enota. Na podlagi enotnega dovoljenja lahko delodajalec s tujcem sklene pogodbo o zaposlitvi ali delu. V kolikor je pogodba o zaposlitvi sklenjena brez tega dovoljenja, je takšna pogodba nična. Enotno dovoljenje se tujcu izda za obdobje veljavnosti pogodbe o zaposlitvi, vendar najdlje za eno leto. Lahko

se ga tudi podaljša, v kolikor tujec ali delodajalec zaprosita za podaljšanje dovoljenja in so zanj izpolnjeni zakonski pogoji. Dovoljenje se tako lahko podaljša za obdobje veljavnosti pogodbe o zaposlitvi, vendar največ za obdobje dveh let. Dovoljenje se lahko tudi odvzame in razveljavi. Tujec lahko v obdobju veljavnosti enotnega dovoljenja zamenja delovno mesto, delodajalca, se zaposli pri dveh ali več delodajalcih ali sklene novo pogodbo o delu, za kar potrebuje pisno odobritev, ki jo izda upravna enota. Nekatere skupine tujcev pri zaposlitvi ali delu v Sloveniji ne potrebujejo dovoljenja. Pravica do prostega dostopa na trg dela pomeni, da tujec lahko v Sloveniji opravlja delo, se zaposli ali samozaposli brez soglasja k enotnemu dovoljenju. V to skupino tujcev spadajo državljani držav Evropske unije, Evropskega gospodarskega prostora in Švice. Družinski člani prej omenjene skupine imajo prost dostop na slovenski trg dela, če imajo dovoljenje za začasno prebivanje za družinskega člana ali vizum za dolgoročno bivanje. Tujci, ki so v Sloveniji zaposleni v skladu z zakonodajo o zaposlovanju tujcev, imajo enake pravice glede pravic in obveznosti iz delovnega razmerja kot slovenski državljani. Ravno tako je delodajalec dolžan ob sklenitvi delovnega razmerja prijaviti tujca v obvezna socialna zavarovanja (Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje, 2017).

Glede zaposlovanja tujcev v Republiki Sloveniji 5. člen Zakona o zaposlovanju in delu tujcev (2007) omejuje število tujcev na trgu dela. Glede na stanje in gibanje na trgu dela, vlada letno določi kvoto delovnih dovoljenj, s katero omeji število tujcev na trgu dela.

Kvota tujih delavcev letno ne sme presegati 5 % aktivnega slovenskega prebivalstva. Razlogi za sprejem takšnih ukrepov so naslednji (ZZDT-UPB2, 5. čl. 2007):

- sprejem mednarodnega sporazuma, na podlagi katerega se zmanjšajo potrebe po zaposlovanju tujih delavcev,
- naraščanje brezposelnosti,
- zmanjšanje potreb po tujih delavcih zaradi programov aktivne politike zaposlovanja,
- ocena, da se migranti po izteku veljavnosti dovoljenj ne bodo mogli vrniti v matično državo,
- zahteve pristojne zbornice ali sindikatov, utemeljene z izgubo delovnih mest v posameznih sektorjih.

Na podlagi 11a. člena Zakona o zaposlovanju in delu tujcev (2007) se dovoljenje za zaposlitev tujca lahko izda pod pogojem, da v evidenci zavoda za zaposlovanje ni ustreznih

domačih brezposelnih oseb oziroma oseb, ki so glede pravic do zaposlitve izenačene z državljani Republike Slovenije, ob upoštevanju prednosti, določenih v 6. členu tega zakona.

Dovoljenje za zaposlitev se lahko izda ob izpolnitvi sledečih pogojev (ZZDT-UPB2, 11a. čl, 2007):

- delodajalec mora biti ustrezno registriran ali vpisan v poslovnem registru,
- delodajalec mora prijaviti prosto delovno mesto,
- delodajalec in tujec morata izpolnjevati pogoje iz 7. člena Zakona o zaposlovanju in delu tujcev,
- kvota za to obliko zaposlovanja ne sme biti izkoriščena,
- tujec mora izpolnjevati pogoje, ki jih zahteva delodajalec,
- delodajalec mora priložiti z njegove strani podpisano pogodbo o zaposlitvi.

Ob teh pogojih lahko, minister, pristojen za delo, na podlagi ugotovitve, da zaposlitev tujca ne vpliva škodljivo na trg dela, izjemoma dovoli izdajo dovoljenja za zaposlitev, kljub že doseženim kvotam za zaposlovanje tujcev.

Glede zaposljivosti tujcev Dragoš (2016: 134) ugotavlja, da je stopnja delovne aktivnosti za priseljence opazno nižja kot za etnične Slovence. Še nižja pa je stopnja delovne aktivnosti pri priseljencih druge generacije, ki so rojeni, vzgojeni in šolani v Sloveniji. Ta je 85,4 odstotna, medtem ko je delovna aktivnost etničnih Slovencev 90 odstotna.

1.5. Odziv družbe na pojav migracij

Predvsem od obdobja zadnje begunske krize se je pojem migrant nekako preoblikoval v očeh javnosti. K temu pa ne pripomorejo odločitve držav Evropske unije, ki so se na aktualna migracijska gibanja z juga odzvale s klasificiranjem bolj upravičenih (zaželenih) od manj upravičenih (nezaželenih) migrantov in migrantk. Takšne klasifikacije predstavljajo eno temeljnih težav pojmovanja aktualnih migracijskih dogajanj (Zavratnik, 2016: 6).

Tako kot v številnih evropskih državah, pa se tudi v Sloveniji krepijo ekstremistične skupine. V zadnjih nekaj letih so se pojavile oziroma okrepile skupine, ki pod pretvezo domoljubja širijo nestrpnost do drugačnih in drugače mislečih. Te skupine zaznamujeta ideološka zaslepljenost in paradnoidnost, da so slovenski narod, kultura, identiteta,

ogrožena. Le-to poskušajo obraniti na način diskriminacije in delegitimacije drugega (Valenčič, 2014).

Na področje problematike migracij spada tudi pojav večjega števila beguncev v Evropi. Lahko bi rekli, da je precejšen del javnega mnenja v Sloveniji podlegel strahu pred tujci, kljub temu, da beguncev pri nas skorajda ni. Za razliko od časa po razpadu nekdanje skupne države Jugoslavije, ko je bilo pri nas beguncev za kar 3,5 odstotka matičnega prebivalstva. Pa vendar v tistem času ni bilo opaziti takšne ksenofobije, kot smo ji lahko priča danes, ko je Slovenija postala druga najbolj restriktivna država v Evropi (takoj za Madžarsko) (Dragoš, 2016: 123-124).

Dragoš (2016: 124,134) prav tako ugotavlja, da bi Slovenija lahko brez večjih težav povečala azilne kvote glede na matično prebivalstvo. Dober dokaz je prav prej omenjena situacija, ko je Slovenija po razpadu Jugoslavije sprejela za 3,5 odstotka beguncev glede na domače prebivalstvo, v veliko slabših ekonomskih in politično negotovih razmerah. Dandanes pa kljub praznim sprejemnim centrom za begunce prihaja do množičnih protestov proti sprejemanju tujcev. Odpor do tujcev, bodisi beguncev, priseljencev ali izbrisanih, se v Sloveniji povečuje.

Ob tem se sprašujem, kako smo do takšne situacije sploh prišli. Kot razloge za nastalo situacijo Dragoš (2016: 129) predstavlja štiri izrazite premike, in sicer povečevanje avtoritarnih stališč, razpad zaupanja v institucije, večanje socialne distance in zaostrovanje socialnega vprašanja. Ti premiki pa so se začeli pojavljati že pred begunsko krizo.

Migranti se v Sloveniji, kot tudi v drugih državah, soočajo z različnimi pozitivnimi kot tudi negativnimi odzivi družbe. Ker želim s to tematiko opozoriti predvsem na krivice, katerim so migranti podvrženi, bom v nadaljevanju predstavila negativne odzive družbe na pojav migracij.

1.5.1. Diskriminacija

Za razlago termina diskriminacija ne obstaja enotna definicija. Vendar je ta pojem vsebovan v vseh najpomembnejših pravnih dokumentih o človekovih pravicah.

Na spletni strani Amnesty International (2017) je diskriminacija opredeljena kot ravnanje, ki ogroža, omejuje ali onemogoča prizadevanje, uresničevanje ali uveljavljanje človekovih pravic in temeljnih svoboščin. Pojavi se takrat, ko so posamezniki ali skupine ljudi

obravnavane manj ugodno kot druge osebe v primerljivem položaju zato, ker pripadajo določeni skupini ali kategoriji ljudi.

Diskriminacija je neenako obravnavanje oseb, ki nima upravičenega razloga. Takšno ravnanje jih ovira ali prikrajšuje za različne pravice ter priložnosti. Diskriminacija in molk o njej sta škodljiva, ker se s tem ovira, otežuje in izključuje številne ljudi pri uživanju njihovih pravic in interesov. To lahko privede do zelo hudih posledic, tako psiholoških, zdravstvenih kot tudi materialnih. Diskriminacija najpogosteje deluje na povsem nezavedni ravni zaradi učinka zakoreninjenih stereotipov in predsodkov, o katerih bom več napisala kasneje. Posledica tega je dejstvo, da se je niti ne zavedamo. Enako škodo lahko povzročimo tudi, ko se diskriminacije zavedamo, vendar se odločimo, da ne napravimo nič za izboljšanje stanja. Zavedati se moramo, da je diskriminacija pogosto težko prepoznavna, še večji problem pa predstavlja dejstvo, da se njen obstoj preprosto zanika (Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, 2017).

Prepoved diskriminacije je zapisana v številnih mednarodnih in regionalnih dokumentih ter nacionalnih predpisih. Ti se nanašajo na diskriminacijo na splošno ali pa na njene pojavne oblike. Na mednarodni problem diskriminacije opozarja Splošna deklaracija človekovih pravic, Konvencija o odpravi vseh vrst oblik rasne diskriminacije, Konvencija o odpravi vseh oblik diskriminacije žensk in Konvencija o pravicah invalidov. Na območju Evrope področje diskriminacije urejajo Evropska konvencija o človekovih pravicah, Okvirna konvencija za varstvo manjšin, Direktiva o izvajanju načela enakega obravnavanja oseb ne glede na raso ali narodnost ter Listina Evropske unije o temeljnih pravicah. V Sloveniji se problem diskriminacije obravnava v Ustavi Republike Slovenije ter Zakonu o uresničevanju načela enakega obravnavanja (Amnesty International, 2017).

V Splošni deklaraciji človekovih pravic je v 2. členu opredeljeno, da je vsak posameznik upravičen do uživanja vseh pravic in svoboščin, ne glede na raso, barvo kože, spol, jezik, vero, politično ali drugo prepričanje, narodno ali socialno pripadnost, premoženje, rojstvo ali kakršnokoli drugo okoliščino. S čimer jasno prepoveduje diskriminacijo.

Kadar govorimo o diskriminaciji, jo lahko delimo na posredno in neposredno. Neposredna diskriminacija se kaže tako, da se določeno osebo obravnava manj ugodno kot drugo osebo

v primerljivi situaciji. Posredna diskriminacija pa se kaže takrat, ko na videz nepristransko ravnanje postavlja posameznika v neugoden položaj (Amnesty International, 2017).

Amnesty International (2017) opredeljuje različne oblike diskriminacije:

- ksenofobija (sovraštvo do tujcev, občutek oz. dojemanje, ki izhaja iz družbeno ustvarjenih podob in idej na podlagi katerih etnične manjšine, migranti in begunci pogosto doživljajo diskriminacijo na podlagi socialnih, kulturnih ali verskih razlik),
- rasizem (zavedno ali nezavedno prepričanje o prirojeni večvrednosti ene rase nad drugo),
- homofobija (odpor do homoseksualno usmerjenih ljudi),
- antisemitizem (sovraštvo do Judov, ki ga pogosto spremlja socialna, ekonomska ali politična diskriminacija),
- islamofobija (strah pred islamom in vsem, kar je povezano s to vero).

1.5.2. Predsodki in stereotipi

Kot je zapisala Nastran Ule (1997: 163) že nepomembna informacija o nekem človeku zadošča, da mu pripišem celo vrsto lastnosti. Včasih že prvi stik zadošča za posploševanje na druge osebe iste skupine ter za sklepanje o lastnostih teh oseb.

Predsodki posegajo v vsa področja našega življenja. Tako jih lahko najdemo v medijih, filmih, popularni kulturi, v političnih in državnih institucijah, prav tako jih lahko najdemo v znanosti in visoki kulturi. Predsodki se kažejo predvsem v nespoštljivem ravnanju, netolerantnem in prezirljivem odnosu do drugih na podlagi njihove narodnosti, pripadnosti etničnim skupinam, rase, kulture, religije, spolne usmeritve ter na podlagi drugačnega načina življenja. Predsodki obstajajo in se razvijajo skozi celotno zgodovino človeštva. Za sodobne predsodke je značilno, da se izražajo simbolno in v bolj posredni ter prikriti obliki kot tradicionalni predsodki. Raziskovanje predsodkov in nanje vezanih oblik diskriminacije je postalo nujno področje v družbi, saj so sodobni predsodki zaradi svojih značilnosti še bolj nevarni za obstoj demokracije (Nastran Ule, 1999: 7-8).

Predsodki so stvar skupin in družb in ne le kognitivne strukture v zavesti posameznikov. Glavni kognitivni procesi v razvoju predsodkov so (Nastran Ule, 1997: 166 – 167):

- generalizacija (drugi osebi pripišemo celo vrsto tipičnih lastnosti na osnovi kakšne ključne informacije),

- diferenciacija (drugi osebi na podlagi določenih razlik pripišemo še druge lastnosti, ter s tem še povečamo razliko med sabo in njo),
- identifikacija (uvrstitev in identificiranje posameznikov z njihovo skupinsko pripadnostjo),
- vrednotenje (pripisovanje vrednostnih sodb določenim skupinam ljudi).

Stereotipi predstavljajo opisovanje ljudi na osnovi njihove pripadnosti določeni skupini. Pri stereotipih gre za proces pripisovanja lastnosti posameznikom na osnovi njihove skupinske pripadnosti in ne na podlagi njihovih individualnih značilnosti, kar lahko privede do tipičnih napak pri pripisovanju lastnosti posameznika. Ena izmed teh napak je, da posameznike, ki jih zaznavamo in ocenjujemo na podlagi njihove skupinske pripadnosti, obravnavamo, kot da so bolj podobni članom svoje skupine in bolj različni od članov drugih skupin, kot pa so v resnici. Zaznavanje skupin je nujno pristransko in diskriminatorno, kar predstavlja drugo napako pri pripisovanju lastnosti posameznika. Ljudje smo namreč nagnjeni k prepričanju, da je skupina, kateri pripadamo, boljša od tiste, ki ji ne pripadamo. Moramo pa se zavedati, da so stereotipi rezultat nujnosti, sklepanja na osnovi podanih informacij ter potrebe po poenostavljenosti kompleksnosti pojavov in dogajanj v svetu. S tem se izognemo neskladnosti v zaznavanju. Naloga stereotipov namreč ni popolno ustrežanje stvarnosti, pač pa poudarjanje tipičnih in za nas pomembnih potez objektov. Stereotipi ne predstavljajo samo kognitivnih produktov, temveč predstavljajo tudi socialne sodbe, norme in vrednotenja. Zaradi tega imajo tudi pomemben socialen in družben pomen. Stereotipi vplivajo tudi na medskupinske odnose in jih usodno zaznamujejo (Nastran Ule, 1997: 156-162).

1.5.3. Sovražni govor

V 10. členu Evropske konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin (1950) je zapisano, da ima vsak posamezni pravico do svobodnega izražanja. Ta obsega svobodo mišljenja ter sprejemanja in sporočanja obvestil in idej brez vmešavanja javne oblasti in ne glede na meje. Kar pa ne pomeni, da ta pravica nima nobenih omejitev. V istem členu je prav tako zapisano, da je za izvrševanje teh svoboščin potrebno upoštevati tudi dolžnosti in odgovornosti in je zato lahko podvrženo določenim pogojem, omejitvam ali kaznim, ki jih določa zakon in ki so nujne v družbi zaradi varnosti države, njene ozemeljske celovitosti, zaradi javne varnosti, preprečevanja neredov ali zločinov, za

zavarovanje zdravja, morale, ugleda ali pravic drugih ljudi, za preprečitev razkritja zaupnih informacij ali za varovanje avtoritete in nepristranskosti sodstva.

Tako je svoboda izražanja eden izmed osnovnih temeljev demokratične družbe ter eden bistvenih pogojev za njen razvoj in za razvoj vsakega posameznika. Z upoštevanjem določenih omejitev svoboda izražanja obsega obvestila in ideje, ki so v družbi sprejete kot primerne, ter tudi tiste, ki žalijo, presunejo ali vznemirijo celotno družbo ali del nje. To namreč zahtevajo vrednote, kot so pluralizem, strpnost in odprtost duha, brez katerih obstoj demokratične družbe niti ni mogoč. Svoboda izražanja vsebuje pravico do neizražanja, oziroma do molka, pravico do sprejemanja obvestil in idej, ter hkrati pravico, da istih obvestil in idej ni nihče prisiljen poslušati oziroma sprejemati zoper svojo voljo (Kovačič, 2001: 177).

Pravica do svobode izražanja je ena izmed temeljnih človekovih pravic. Kot takšno jo namreč določa cela vrsta mednarodnih instrumentov, ki urejajo področje človekovih pravic. To so Splošna deklaracija človekovih pravic, Mednarodni pakt o državljanskih in političnih pravicah, Evropska konvencija o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin. V Republiki Sloveniji pa je pravica do svobode izražanja zagotovljena v Ustavi republike Slovenije (Kovačič, 2001: 177).

Vendar pa je vsaka pravica, ki je posamezniku podeljena, omejena s pravicami ostalih posameznikov. Tako pridemo do pojava sovražnega govora. O sovražnem govoru govorimo takrat, ko gre za izražanje mnenj in idej, ki so po svoji naravi ksenofobični, diskriminatorni, rasistični in naperjeni predvsem proti različnim etničnim, verskim ter kulturnim manjšinam. Ob tem lahko postavimo eno najpomembnejših vprašanj, ki se nanaša na sovražni govor. Ali svoboda izražanja obsega tudi mnenja in ideje, ki že po svoji naravi nasprotujejo izhodiščem demokracije in človekovih pravic, ki so omenjene v pravnih dokumentih, ki to svobodo zagotavljajo (Kovačič, 2001: 177).

V sklopu sovražnega govora lahko opredelimo tudi najpogostejše tarče sovražnega govora. Te so običajno tudi najbolj marginalizirane družbene skupine. Predvsem v zadnjem času so to pogosto migranti in begunci. V Evropi, kot tudi v Sloveniji, je tako opaziti očiten porast sovražnega govora, še posebej proti muslimanom, čeprav je islam v Sloveniji druga največja religija. Ker se Slovenija sooča s pomanjkanjem mehanizmov za preganjanje

sovražnega govora, so številni akterji civilne družbe v zadnjem času prevzeli pobudo za ukrepanje (Bajt, 2016: 10).

Ena temeljnih značilnosti sovražnega govora je zanikanje nestrpnosti in s tem rasizma. Gre za samolegitimizacijo, ki zanika, da je dejanje, ki je uperjeno proti drugemu ali drugačnemu nestrpno, ksenofobno ali rasistično, in ga predstavlja kot dejanje nujne samoobrambe (Jalušič, 2001: 34).

1.5.4. Strpnost in nestrpnost

Leskošek (2005: 9) pojem strpnost povzame po slovarju pojmov, ki ga je izdelala mednarodna organizacija United for Intercultural Action. Ta strpnost pojasni kot spoštovanje, sprejemanje in cenjenje raznolikosti svetovnih kultur, načinov izražanja in oblik humanosti. Strpnost omogočajo znanje, odprtost, komunikacija in svoboda misli, zavesti in prepričanj. Pomeni zavedanje bistva univerzalnih človekovih pravic in svoboščin ne le zase, temveč predvsem za druge.

Strpnost ni le moralna dolžnost, je tudi politična in pravna zahteva. Izvajati se mora s strani posameznikov, skupin in držav. Pomeni odgovornost, ki podpira človekove pravice, pluralizem, demokracijo in vladavino prava. Vendar pa strpnost ne pomeni strpnosti do socialne nepravčnosti ali opustitev in omilitov posameznikovih prepričanj. Pomeni pa, da je posameznik svoboden, da se ravna po svojih prepričanjih in dovoljuje prepričanja drugih. Strpnost pomeni sprejemanje dejstva, da imajo ljudje, ne glede na njihovo raso, vero, spolno usmerjenost ali nacionalnost, pravico, da živijo v miru in biti to, kar so. Strpnost prav tako pomeni, da se drugim ne vsiljuje svojih stališč (Deklaracija o načelih strpnosti, 1. čl., 1995).

Nasproten pojem strpnosti je nestrpnost. Nestrpnost po drugi strani pomeni nespoštovanje prepričanj in življenjskih navad drugih ljudi. Pomeni, drugačno obravnavo nekaterih ljudi glede na njihovo versko prepričanje, spolno usmerjenost, ali celo glede na njihov drugačen fizični izgled. Še posebej nevarna oblika nestrpnosti je preprečevanje mešanja kultur na podlagi neke enotne nacionalne identitete. Nestrpnost predstavljajo ideje in prepričanja, na podlagi katerih bi se nekateri morali drugim podrediti, njihovo polnopravno udeležbo v družbi pa poskušajo preprečiti tako, da jih razglasijo za neustrezne, barbarske, neumne,

lene, izkoriščevalce, kriminalce, nemoralne, celo nevarne za večinsko prebivalstvo (Leskošek, 2005: 9).

Najbolj učinkovit način za preprečevanje nestrpnosti je izobraževanje. Najprej je potrebno naučiti ljudi, katere so njihove skupne pravice in svoboščine, zato da jih spoštujejo, ter da se spodbuja volja, da se ščiti pravice in svoboščine drugih. Tovrstno izobraževanje bi morala biti nujna obveznost, zato je potrebno spodbujati poučevalne metode o strpnosti, ki bodo obravnavale kulturne, socialne, ekonomske, politične in verske izvore nestrpnosti, nasilja in izključevanja. Izobraževanja o strpnosti morajo težiti k nasprotovanju vplivom, ki vodijo v strah in izključevanje drugih (Deklaracija o načelih strpnosti, 4. čl., 1995).

2. Problem

Temo migracij v povezavi z mladimi sem izbrala predvsem zato, ker menim, da lahko predvsem v raziskovalnem delu pripomore k razumevanju odnosa mladih do pojava migracij ter do migrantov ter s tem tudi na odnos prihodnjih generacij mladih do tega pojava. Pričakujem, da bom s podatki, ki jih bom pridobila s pomočjo raziskave, dobila uvid v stopnjo nestrpnosti in pojav predsodkov mladih do migracij oziroma migrantov. Prav tako menim, da bom s pomočjo raziskave pridobila podatke o samem razumevanju pojma migracij med mladimi. Pridobitev teh informacij se mi zdi pomembna predvsem zato, da bi lahko v bodoče lažje in bolj smiselno oblikovali programe ali izobraževanja, ki bi mladim pripomogle k izboljšanju odnosa do migrantov.

Kot piše Zavratnik Zimic (2003: 5) so migracije pojem, ki ga navezujemo na številna družbena področja. Migracije povezujemo tako z mejami, identitetami, človekovimi pravicami, kot tudi z vprašanji nacije, države, etnije, kulture. Povezujemo jih z omejevanjem, restriktivnimi in izključevalskimi politikami, rasizmom ter ksenofobijo. Zato niti ni pomembno, če je o tej temi že veliko napisanega. Vedno znova se pojavljajo nova vprašanja, povezave, raziskave in z njimi tudi odgovori.

Po pregledu literature s področja migracij se mi je porajalo veliko vprašanj na temo mladih in migracij. Predvsem me zanima, ali smo tudi mladi tako nestrpni in polni predsodkov do drugačnosti in sprememb. Ali nas je obdobje tehnologije, globalizacije, dostopnosti informacij na vsakem koraku spremenilo v strpne in sprememb ter drugačnosti sprejemajoče ljudi, ali smo ravno zaradi tega postali nestrpni in konstantno v strahu pred vsem, kar je neznano in nepoznano.

Pred pričetkom raziskovalnega dela sem zastavila hipoteze na temo odnosa mladih do pojava migracij in do migrantov. Hipoteze, ki sem jih tekom analiziranja vprašalnika poskušala potrditi ali ovreči, so sledeče:

- H1: *Študenti Fakultete za socialno delov (FSD) se v večji meri strinjajo s trditvijo, da bi si Slovenija morala prizadevati za bolj odprto, strpno in multikulturno družbo, kot pa študenti Fakultete za varnostne vede (FVV).*

- H2: *Študenti Fakultete za socialno delo (FSD) ter Fakultete za varnostne vede (FVV) imajo podobno mnenje o tem, da migranti, prosilci za azil oziroma begunci predstavljajo problem za slovensko državo ali družbo.*
- H3: *Ne glede na socialni status, imajo študentje podobno mnenje o tem, da bi migrantom morali omogočiti povsem enake pravice do izobraževanja, kot jih imajo slovenski državljani.*
- H4: *Študente, ki živijo v mestu, v manjši meri moti, če bi v njihovem kraju živelo večje število priseljencev, kot pa študente, ki živijo na vasi.*

3. Metodologija

3.1. Vrsta raziskave, model raziskave in spremenljivke

Podatki, ki sem jih tekom raziskave pridobila, so številčni podatki o pojavih, zato je raziskava kvantitativna. V raziskavo bom vključila sto oseb, študentk in študentov, ki obiskujejo Fakulteto za socialno delo ter Fakulteto za varnostne vede. Raziskava je deskriptivna (opisna), ker je njen namen količinsko opredeliti osnovne značilnosti proučevanega pojava (Mesec, 1997).

Z vprašalnikom sem zajela naslednja področja:

- podatke o anketirancih (smer študija, kraj bivanja),
- pogostost neposrednih stikov z migranti,
- vpliv religije migrantov na sprejemanje v slovenski družbi,
- stališča študentov glede omogočanje pravic migrantom,
- mnenje študentov o ustavljanju migracij kot pogojem za zmanjšanje napetosti v družbi.

3.2. Merski instrumenti in viri podatkov

Izvedla sem kvantitativno raziskavo, kjer so bila vprašanja pripravljena vnaprej ter zapisana v obliki vprašalnika, katerega sem razdelila med študentke in študente dveh fakultet. Vprašalnik sestavlja 11 vprašanj, katera so večinoma zaprtega tipa, kar pomeni, da so bili vnaprej navedeni tudi odgovori. Vmes sta tudi dva vprašanja z različnimi trditvami z ocenjevalno lestvico, kjer so respondenti od 1 do 5 ocenili, koliko se z določeno trditvijo strinjajo ali ne strinjajo oziroma ali jih določen pojav moti ali ne moti. Vsem respondentom sem zastavila ista vprašanja.

3.3. Populacija in vzorec

Raziskovalni vzorec predstavljajo študentke in študenti, ki se izobražujejo na Fakulteti za socialno delo in na Fakulteti za varnostne vede, stari med 19 in 30 let. V vzorcu je zajetih sto študentk in študentov, od tega polovica obiskuje eno fakulteto in polovica drugo fakulteto.

3.4. Zbiranje podatkov

Podatke, ki so potrebni za raziskovalni del magistrskega dela, sem zbrala s pomočjo vprašalnika. Vprašalnik so izpolnili študentke in študenti na Fakulteti za socialno delo in Fakulteti za varnostne vede. Vprašalnik sem na vsaki fakulteti naključno razdelila med 50 študentk in študentov. Na vsaki fakulteti sem se zadržala en dan.

3.5. Obdelava in analiza podatkov

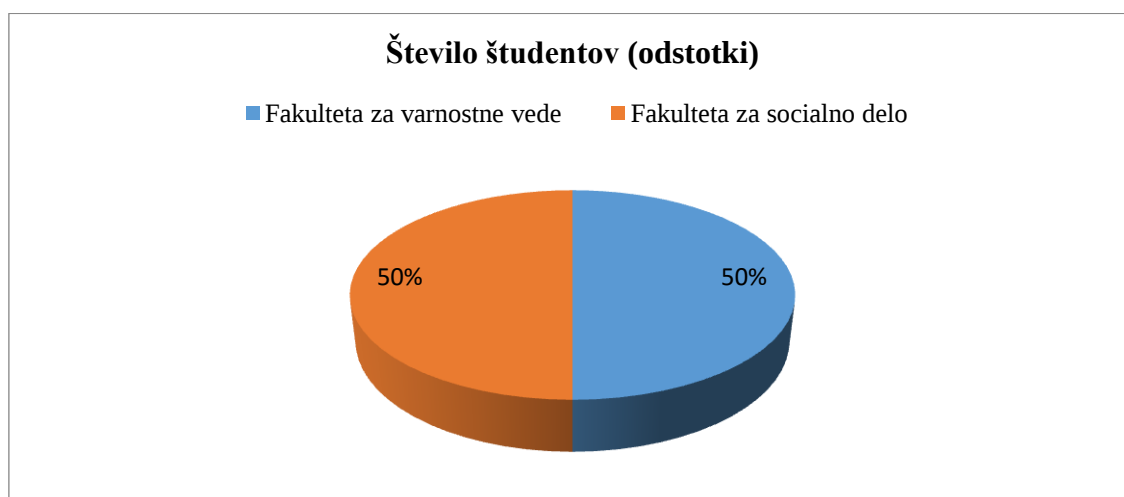
S pomočjo zbranega gradiva sem podatke obdelala kvantitativno s tehniko ročne obdelave. Pri tehniki ročne obdelave sem upoštevala odlaganje listov, kjer sem odgovore sortirala na tak način, da sem vprašalnice z istim odgovorom odlagala na isti kupček. Za lažjo analizo in preverjanje podatkov sem rezultate razvrstila v zbirnik podatkov. Nato sem rezultate vnesla v tabelo s pomočjo programa Excel, na podlagi katerih sem na koncu pridobljene podatke tudi grafično prikazala.

4. Rezultati

Na vprašanja je odgovarjalo sto študentk in študentov, od tega 50 študentk in študentov Fakultete za socialno delo ter 50 študentk in študentov Fakultete za varnostne vede. V raziskovalnem delu bom poskušala ugotoviti, kolikšen vpliv (če sploh) na odnos stališč do migrantov imajo smer študija, kraj bivanja, socialni status, pripadnost verski skupnosti ter pogostost stika z migranti.

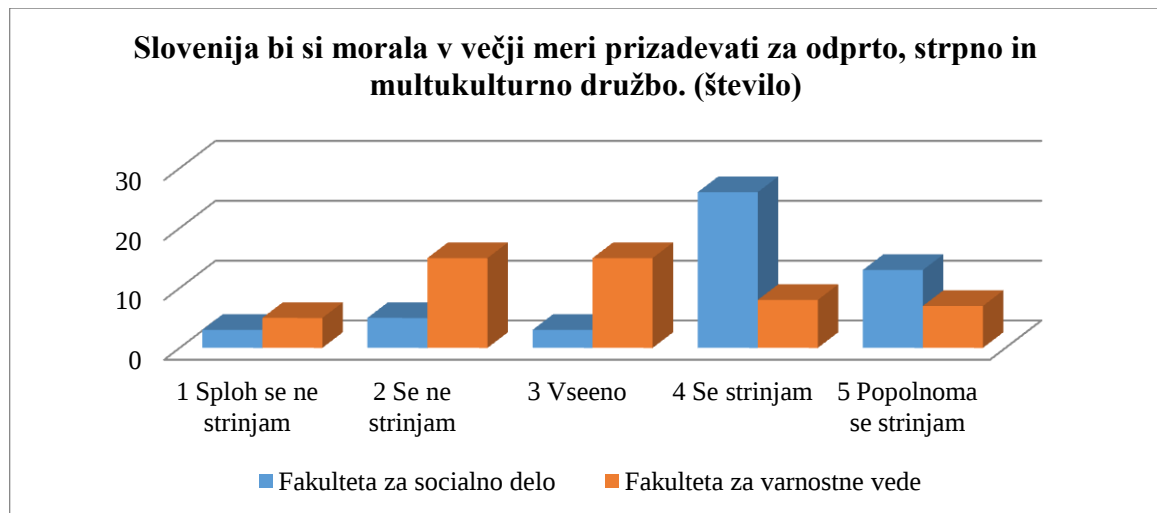
4.1. Primerjava rezultatov glede na smer študija študentov

V nadaljevanju bom predstavila stališča študentov in poskušala ugotoviti, ali obstaja kakšna korelacija med izbiro fakultete oziroma smeri študija ter odnosom do pojavnosti migracij ter do migrantov in pravic, ki jim pripadajo.

Grafikon 4.1.1.: Število študentov dveh fakultet (v odstotkih).

V grafikonu 4.1.1. je prikazano razmerje študentov, ki sem jih anketirala na Fakulteti za socialno delo ter na Fakulteti za varnostne vede. Število študentov na posamezni anketi je enako in sicer na vsaki fakulteti 50 oseb, v grafikonu pa so podatki predstavljeni v odstotkih.

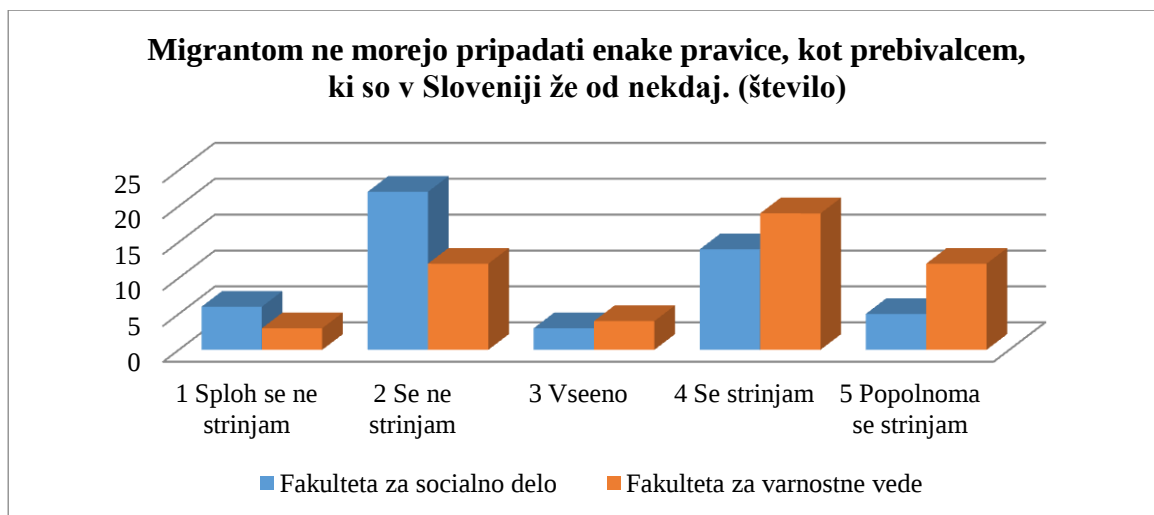

Grafikon 4.1.2.: Strinjanje študentov glede trditve, da bi si Slovenija morala v večji meri prizadevati za odprto, strpno in multikulturno družbo (primerjava med fakultetama).

Grafikon 4.1.2. prikazuje odgovore študentov na trditev, da bi si Slovenija morala v večji meri prizadevati za odprto, strpno in multikulturno družbo.

Glede na podane podatke ugotavljam, da večina študentov Fakultete za socialno delo, kar 78 %, meni, da bi si Slovenija resnično morala prizadevati za bolj odprto, strpno in multikulturno družbo. V te odstotke sem združila odgovore tistih, ki so se s trditvijo strinjali in tisti, ki so se popolnoma strinjali. Trije študenti, ki predstavljajo 6 %, se glede tega vprašanja niso opredelili in so obkrožili odgovor vseeno, medtem ko 8 študentov (16 %) meni, da si Slovenija ne rabi prizadevati za bolj odprto, strpno in multikulturno družbo. Pri študentih Fakultete za varnostne vede so rezultati ankete nekoliko drugačni. 20 študentov, kar predstavlja 40 % vprašanih na tej fakulteti, meni, da si Slovenija ne rabi prizadevati za bolj odprto, strpno in multikulturno družbo. 15 oseb (30 %) se glede te trditve ni opredelilo in je obkrožilo odgovor vseeno. 15 študentov Fakultete za varnostne vede meni, da bi si Slovenija morala prizadevati za bolj odprto, strpno in multikulturno družbo, kar predstavlja 30 % vprašanih na tej fakulteti.

Glede na podatke je vidno, da se študenti Fakultete za socialno delo v večji meri strinjajo s trditvijo, da si Slovenija mora prizadevati za bolj odprto, strpno in multikulturno družbo kot pa študenti Fakultete za varnostne vede. Na Fakulteti za socialno delo je ta delež tako mislečih študentov 78 %, medtem ko je na Fakulteti za varnostne vede ta delež precej manjši in sicer 30 %. Glede na te podatke ugotavljam, da ima izbira smeri študija vpliv na odnos mladih do pojava migracij in migrantov.

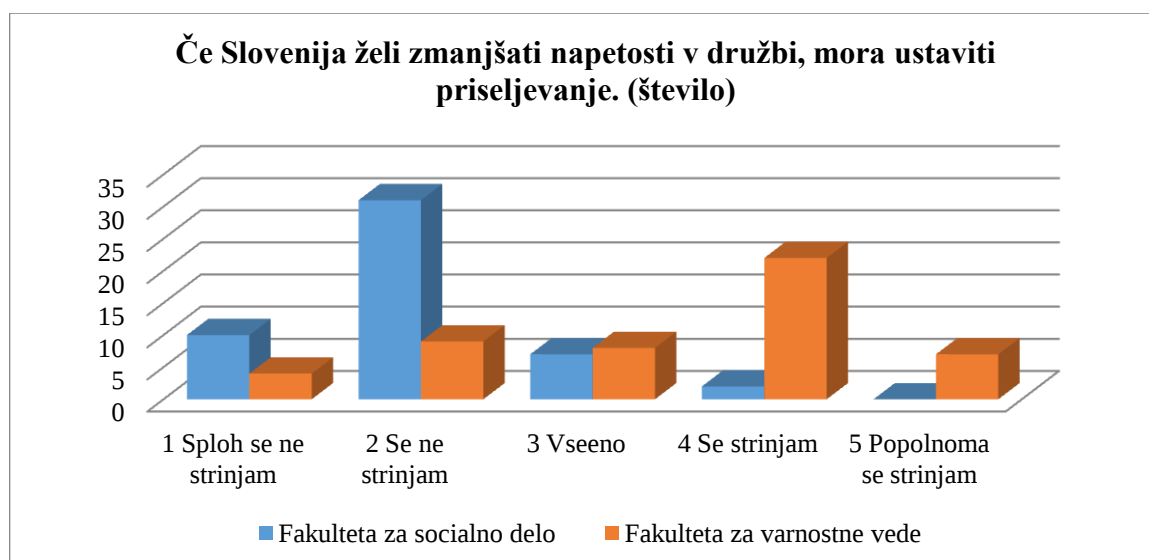

Grafikon 4.1.3.: Strinjanje študentov glede trditve, da migrantom ne morejo pripadati enake pravice, kot prebivalcem, ki so v Sloveniji že od nekdaj (primerjava med fakultetama).

Na grafikonu 4.1.3. je prikazano strinjanje in nestrinjanje študentov glede trditve, da migrantom ne morejo pripadati enake pravice kot prebivalcem, ki so v Sloveniji že od nekdaj.

Podatki prikazujejo, da se večina študentov (56 %) Fakultete za socialno delo ne strinja s to trditvijo, medtem ko se večina študentov Fakultete za varnostne vede (62 %) s to trditvijo strinja ali celo popolnoma strinja. 19 študentov Fakultete za socialno delo (38 %) se s trditvijo, da migrantom ne morejo pripadati enake pravice kot prebivalcem, ki so v Sloveniji že od nekdaj, strinja ali popolnoma strinja, trije študenti (6 %) pa ostajajo glede te trditve neopredeljeni. Študenti Fakultete za varnostne vede se v 30 % (15 študentov) s to trditvijo strinjajo, štirje študenti (8 %) pa so se odločili za odgovor vseeno.

Glede na podatke, ki sem jih pridobila do sedaj, bi lahko sklepala, da ima smer študija pomembno vlogo pri odnosu mladih do pojava migracij. Do sedaj opažam, da so študenti Fakultete za socialno delo veliko bolj naklonjeni strpnosti, odprtosti države, kot je opaziti pri prejšnjem grafikonu, omogočanju pravic drugim, kot je razvidno v grafikonu 4.1.3, ne glede na to ali so državljani Slovenije ali ne. Menim, da se bo tudi v nadaljevanju analize vprašalnika pojavil isti trend.

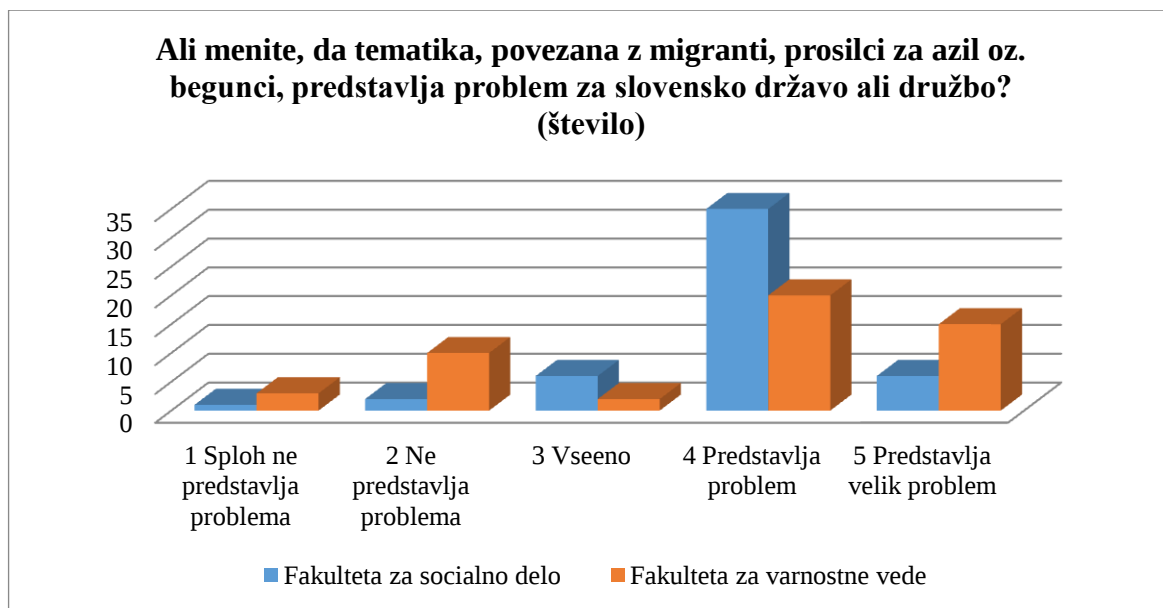
Grafikon 4.1.4.: Strinjanje študentov glede trditve, da v kolikor želi Slovenija zmanjšati napetosti v družbi, mora ustaviti priseljevanje (primerjava med fakultetama).

Grafikon 4.1.4. prikazuje odgovore študentov na trditev, da mora Slovenija ustaviti priseljevanje, v kolikor želi zmanjšati napetosti v družbi.

Glede na podane podatke ugotavljam, da velika večina anketiranih študentov Fakultete za socialno delo, kar 82 %, meni, da ustavljanje priseljevanja ni pogoj za zmanjšanje napetosti v družbi. 7 (14 %) študentov je obkrožilo odgovor vseeno, medtem ko se le 2 študenta Fakultete za socialno delo (4 %) s to trditvijo strinjata.

Pri študentih Fakultete za varnostne vede ponovno opažam nekoliko drugačne podatke, ki sem jih pridobila z anketiranjem. Večina študentov Fakultete za varnostne vede (58 %) se strinja s trditvijo, da mora Slovenija ustaviti priseljevanje, če želi zmanjšati napetosti v družbi. 8 študentov (16 %) se glede te trditve ni opredelilo, medtem ko se 13 študentov (26 %) Fakultete za varnostne vede ne strinja s tem, da bi Slovenija morala ustaviti priseljevanje, v kolikor bi želela zmanjšati napetosti v družbi.

Ponovno je vidna razlika med strinjanjem s trditvijo glede na študente Fakultete za varnostne vede in študente Fakultete za socialno delo. Iz teh podatkov sklepam, da večina študentov Fakultete za varnostne vede pojav migracij vidi kot vzrok za nastajanje nestrpnosti v družbi, medtem ko velika večina študentov Fakultete za socialno delo ni takšnega mnenja.

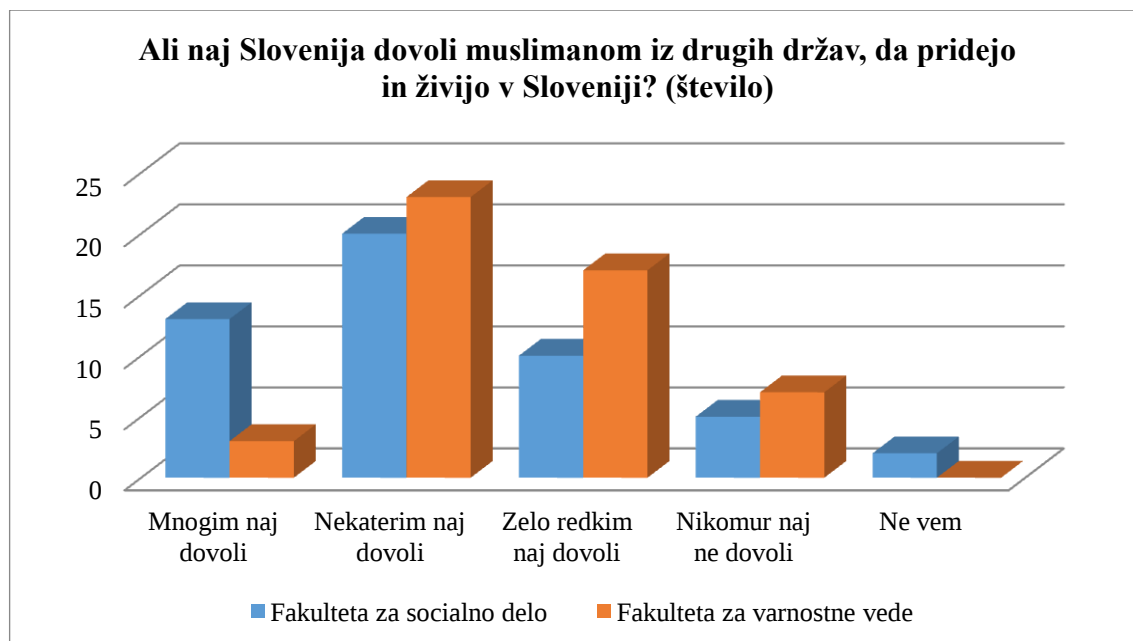
Grafikon 4.1.5.: Mnenje študentov o vprašanju, ali tematika povezana z migranti predstavlja problem za slovensko državo ali družbo (primerjava med fakultetama).

Grafikon 4.1.5. prikazuje mnenje študentov glede tega, ali tematika povezana z migranti, prosilci za azil oziroma begunci, predstavlja problem za slovensko državo ali družbo. Za razliko od prejšnjih rezultatov ugotavljam, da so si mnenja glede tega vprašanja dokaj enotna, ne glede na izbiro fakultete, ki jo obiskujejo.

Večina študentov meni, da tematika, povezana z migranti in begunci, predstavlja problem za slovensko družbo ali državo. Kar 82 % študentov Fakultete za socialno delo ter 70 % študentov Fakultete za varnostne vede meni, da ta tematika predstavlja problem oziroma celo velik problem.

12 % študentov Fakultete za socialno delo se je glede tega vprašanja opredelilo z odgovorom vseeno, medtem ko le 6 % meni, da ta tematika ne predstavlja problema.

26 % študentov Fakultete za varnostne vede meni, da tematika povezana z migranti in begunci ne predstavlja problema za slovensko državo ali družbo, medtem ko sta se dva študenta (4 %) opredelila za odgovor vseeno.

Grafikon 4.1.6.: Mnenja študentov glede vprašanja, ali naj Slovenija dovoli muslimanom iz drugih držav, da pridejo in živijo v Sloveniji (primerjava med fakultetama).

S podatki, ki so predstavljeni na grafikonu 4.1.6., lahko opredelim mnenje študentov obeh fakultet glede vprašanja, ali naj Slovenija dovoli muslimanom iz drugih držav, da pridejo in živijo v Sloveniji.

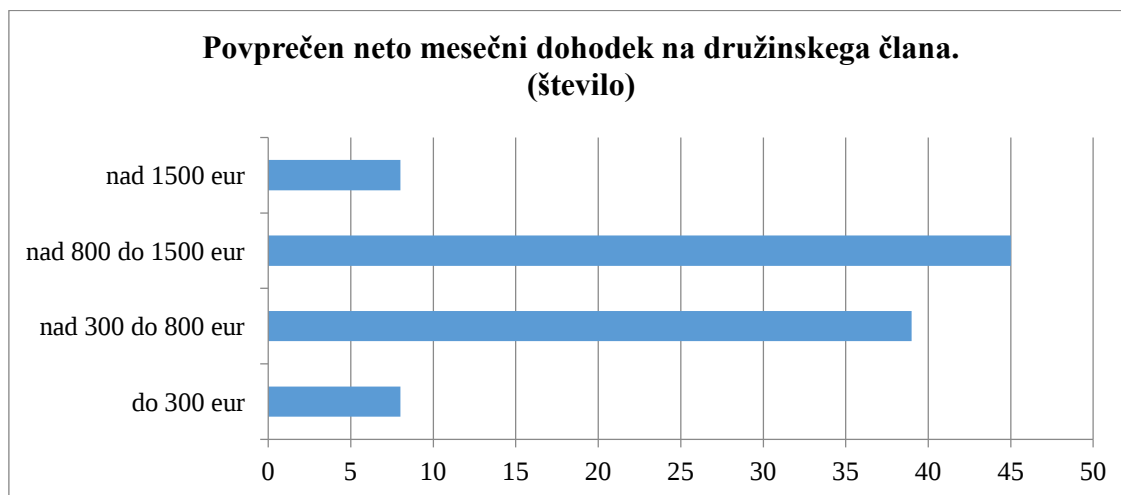
Glede na pridobljene podatke bi lahko ocenila, da večina študentov Fakultete za socialno delo ter študentov Fakultete za varnostne vede meni, da bi Slovenija morala vsaj nekaterim migrantom islamske vere dovoliti, da pridejo in živijo v Sloveniji.

26 % študentov Fakultete za socialno delo namreč meni, da bi Slovenija morala mnogim muslimanom dovoliti, da pridejo in živijo v Sloveniji, 40 % študentov meni, da bi morala dovoliti nekaterim muslimanom. Da naj Slovenija dovoli zelo redkim muslimanom, da pridejo in živijo v Sloveniji, se strinja 20 % študentov in 10 % študentov Fakultete za socialno delo ne bi dovolilo nobenemu muslimanu iz druge države, da bi se preselil in živel v Sloveniji. 4 % študentov so obkrožili odgovor ne vem.

Za prvi odgovor, kjer naj bi Slovenija dovolila mnogim muslimanom, da se preselijo in živijo v Sloveniji, se je odločilo le 6 % študentov Fakultete za varnostne vede. Skoraj polovica (46 %) teh študentov pa meni, da bi morali dovoliti nekaterim muslimanom. 34 % študentov Fakultete za varnostne vede meni, da bi Slovenija morala dovoliti zelo redkim muslimanom iz drugih držav, da se preselijo in živijo v Sloveniji, 14 % študentov pa meni, da ne bi smeli dovoliti nobenemu.

4.2. Primerjava rezultatov glede na socialni status vprašanih

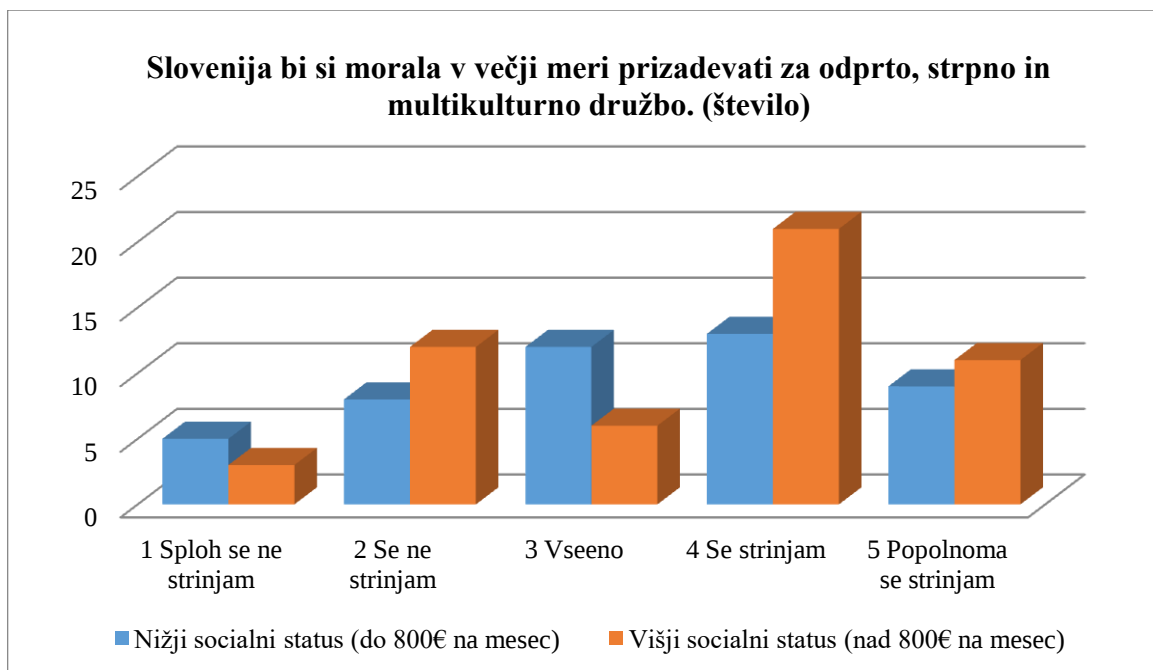
V nadaljevanju predstavljanja rezultatov bodo podatki obrazloženi na podlagi povprečnega mesečnega dohodka na družinskega člana (socialnega statusa).

Grafikon 4.2.1.: Povprečen neto dohodek na družinskega člana.

Pri naslednjem vprašanju me je zanimalo, kakšen je povprečen neto dohodek na družinskega člana. Odgovori so prikazani v grafikonu 4.2.1. Z odgovori sem prišla do ugotovitev, da v skupino povprečnega neto mesečnega dohodka nad 1500 € spada osem oseb. Prav tako osem oseb spada v skupino povprečnega neto dohodka, ki znaša do 300 € na mesec. Največ vprašanih spada v skupini, kjer povprečen neto mesečni dohodek znaša nad 300 do 800 € ter nad 800 do 1500 €. V prvo od teh skupin spada 39 oseb, v drugo pa 45 oseb.

Zaradi lažjega pojasnjevanja pridobljenih podatkov bom glede na povprečen neto mesečni dohodek na družinskega člana poimenovala dve skupini. V prvo skupino, ki bo zajemala povprečen neto mesečni dohodek do 800 evrov, bom opredelila osebe z nižjim socialnim statusom. Teh je po podatkih 47 študentov, kar predstavlja 47 % vseh študentov, ki so izpolnjevali vprašalnik. V drugo skupino, ki bo zajemala osebe z povprečnim neto mesečnim dohodkom nad 800 evrov, bom opredelila osebe z višjim socialnim statusom. Teh je bilo 53 oseb, kar predstavlja 53 % študentov, ki so izpolnjevali vprašalnik.

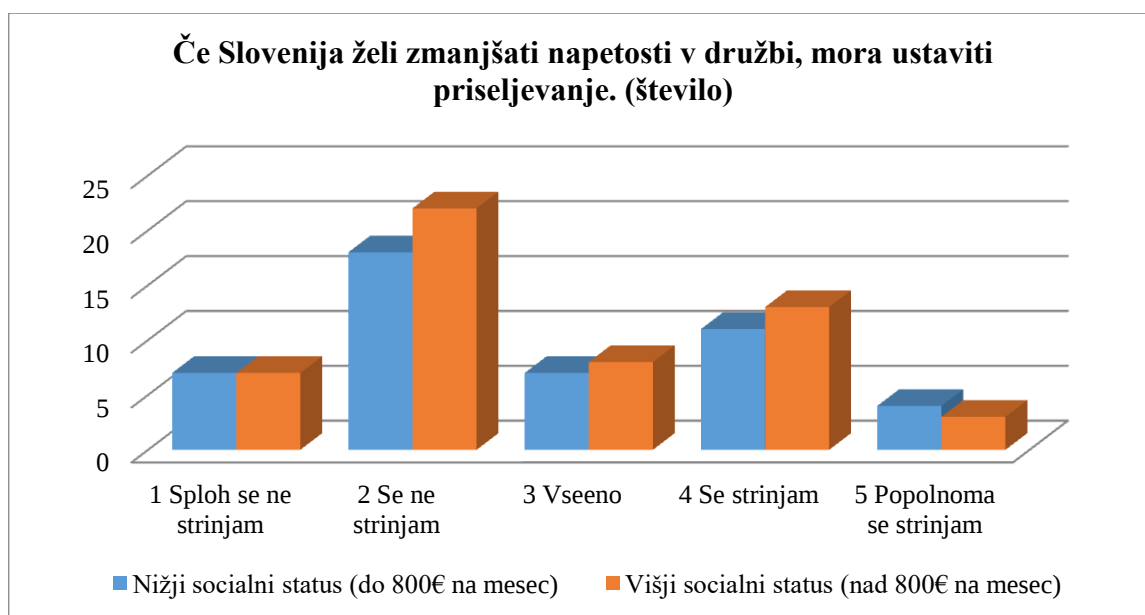
Grafikon 4.2.2.: Strinjanje študentov glede trditve, da bi si Slovenija morala v večji meri prizadevati za odprto, strpno in multikulturno družbo (primerjava glede socialnega statusa).

Kot sem že prej omenila, so podatki v grafikonu 4.4.2 predstavljeni na podlagi različnih socialnih statusov študentov.

Tako sem prišla do ugotovitev, da se v skupini študentov z nižjim socialnim statusom 28 % študentov ne strinja, da bi si Slovenija morala v večji meri prizadevati za bolj odprto, strpno in multikulturno družbo, medtem ko je 26 % študentov glede te tematike vseeno. 46 % študentov z nižjim socialnim statusom pa je mnenja, da bi si Slovenija morala prizadevati za bolj odprto, strpno in multikulturno družbo.

V skupini tistih študentov z višji socialnim statusom so ugotovitve ankete nekoliko drugačne, predvsem na račun tistih, ki se v prejšnji skupini glede te tematike niso opredelili. V tej skupini namreč tudi 28 % študentov meni, da se Sloveniji ni potrebno prizadevati za odprto, strpno in multikulturno družbo, medtem ko je, za razliko od prejšnje skupine, le 12 % neopredeljenih glede te tematike. Večina študentov, ki spada v skupino z višjim socialnim statusom (60 %), pa meni, da bi si Slovenija morala v večji meri prizadevati za bolj odprto, strpno in multikulturno družbo.

Glede na prikazane podatke lahko sklepam, da ima socialni status študentov vpliv na mnenje le-teh glede prizadevanj države za bolj odprto, strpno in multikulturno družbo.

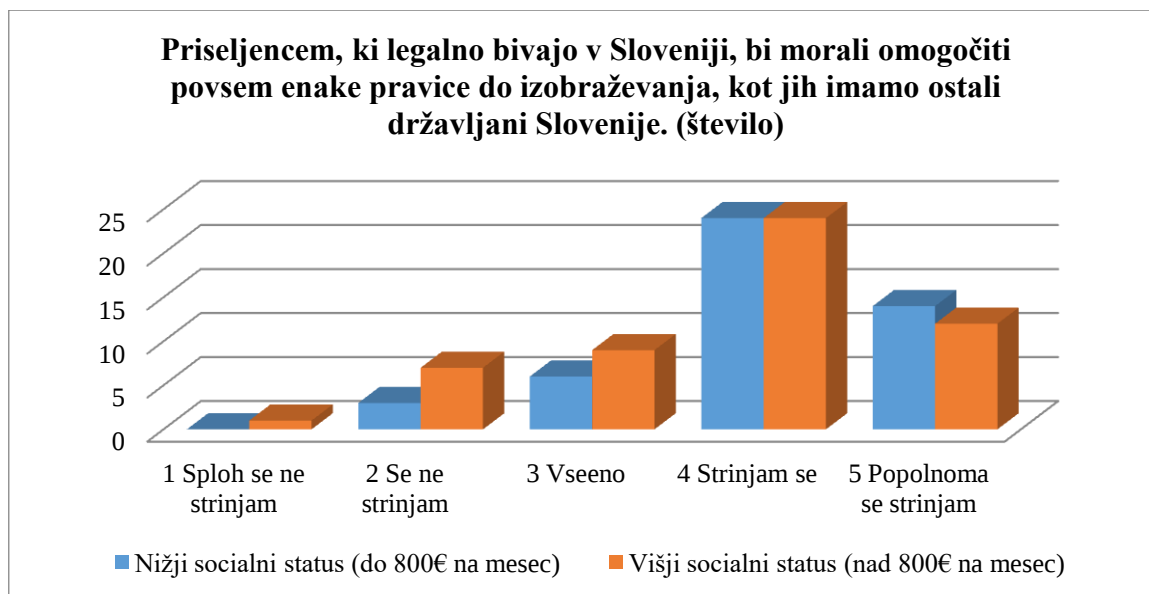

Grafikon 4.2.3.: Strinjanje študentov glede trditve, da v kolikor želi Slovenija zmanjšati napetosti v družbi, mora ustaviti priseljevanje (primerjava glede na socialni status).

Z grafikonom 4.2.3. prikazujem podatke, ki sem jih pridobila glede vprašanja, ali bi morala Slovenija zaustaviti priseljevanje, v kolikor si želi zmanjšati napetosti v družbi. Zopet sem odgovore opredelila glede na študente z višjim (53 oseb) ter nižjim (47 oseb) socialnim statusom. Prišla sem do sledečih ugotovitev.

Dobra polovica (53 %) študentov z nižjim socialnim statusom meni, da Slovenija, v kolikor želi zmanjšati napetosti v družbi, ne rabi zaustaviti priseljevanja. Ravno tako meni dobra polovica (55 %) študentov z višjim socialnim statusom. 15 % študentom z nižjim socialnim statusom in 15 % študentom z višjim socialnim statusom je glede te tematike vseeno, medtem ko slaba tretjina (32 %) študentov z nižjim socialnim statusom ter slaba tretjina (30 %) tistih z višjim socialnim statusom meni, da bi Slovenija morala zaustaviti priseljevanje, v kolikor bi želela zmanjšati napetosti v družbi.

Pri analiziranju tega vprašanja se mi zdi izredno zanimivo, da socialni status ne vpliva na razmišljanje študentov o ustavitvi priseljevanja kot pogoju za zmanjšanje napetosti v družbi. Kot smo lahko opazili v opredelitvi glede tega vprašanja glede na fakulteto, ki so jo študenti obiskovali, je prihajalo do kar precejšnih razlik o mnenjih glede te tematike.

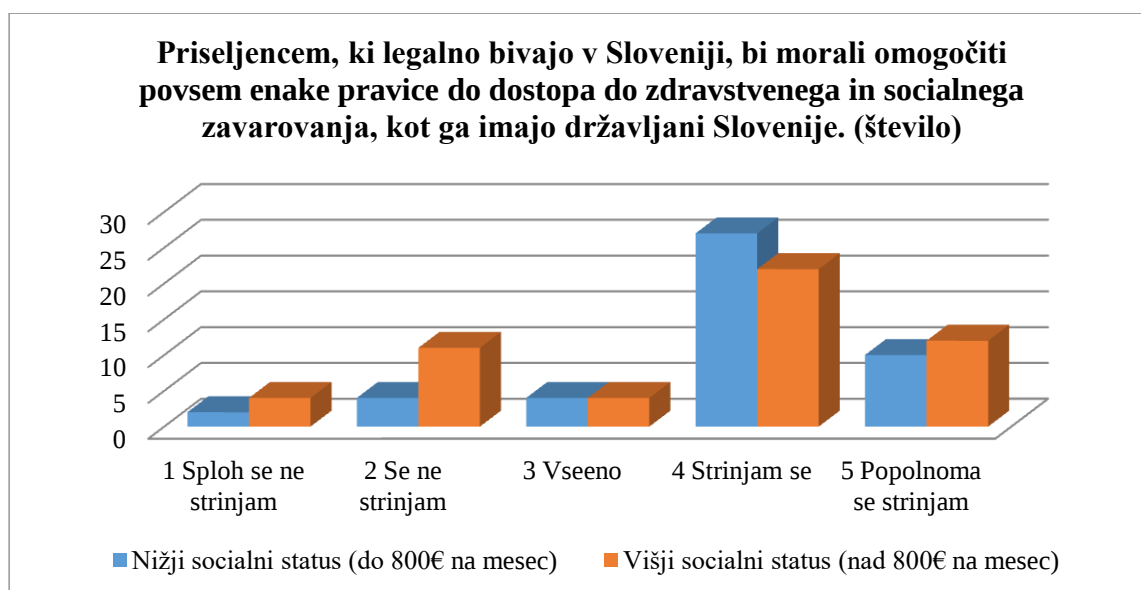
Grafikon 4.2.4.: Mnenje študentov o trditvi glede povsem enakih pravic migrantov do izobraževanja, kot jih imamo državljani Slovenije (primerjava glede na socialni status).

Kot prikazuje grafikon 4.2.4. sem z vprašalnikom želela priti do informacij o tem, ali študenti menijo, da bi morali migrantom, ki legalno bivajo v Sloveniji, omogočiti povsem enake pravice do izobraževanja, kot jih imamo ostali državljani Slovenije.

Kar 81 % študentov z nižjim socialnim statusom se s to trditvijo strinja (24 oseb) ali celo popolnoma strinja (14 oseb). 13 % študentov z nižjim socialnim statusom je glede te tematike neopredeljenih, medtem ko se trije študenti (6 %) ne strinja s tem, da bi morali migrantom, ki legalno bivajo v Sloveniji, omogočiti enake pravice do izobraževanja kot ostalim državljanom Slovenije.

Prav tako več kot polovica študentov z višjim socialnim statusom (68 %) se strinja ali popolnoma strinja s trditvijo, da bi priseljencem, ki legalno bivajo v Sloveniji, morali omogočiti povsem enake pravice do izobraževanja kot slovenskim državljanom. 17 % študentov se je glede te tematike odločilo za odgovor vseeno, medtem ko se 15 % študentov z višjim socialnim statusom ne strinja s prej omenjeno trditvijo.

Ugotavljam, da je delež študentov z nižjim socialnim statusom, ki menijo, da bi migrantom morale pripadati enake pravice do izobraževanja kot slovenskim državljanom, precej višji, kot delež študentov z višjim socialnim statusom. Kljub temu bi zaključila, da se večina študentov ne glede na svoj socialni status strinja s trditvijo, da bi migrantom, ki legalno bivajo v Sloveniji, morale pripadati povsem enake pravice do izobraževanja kot slovenskim državljanom.

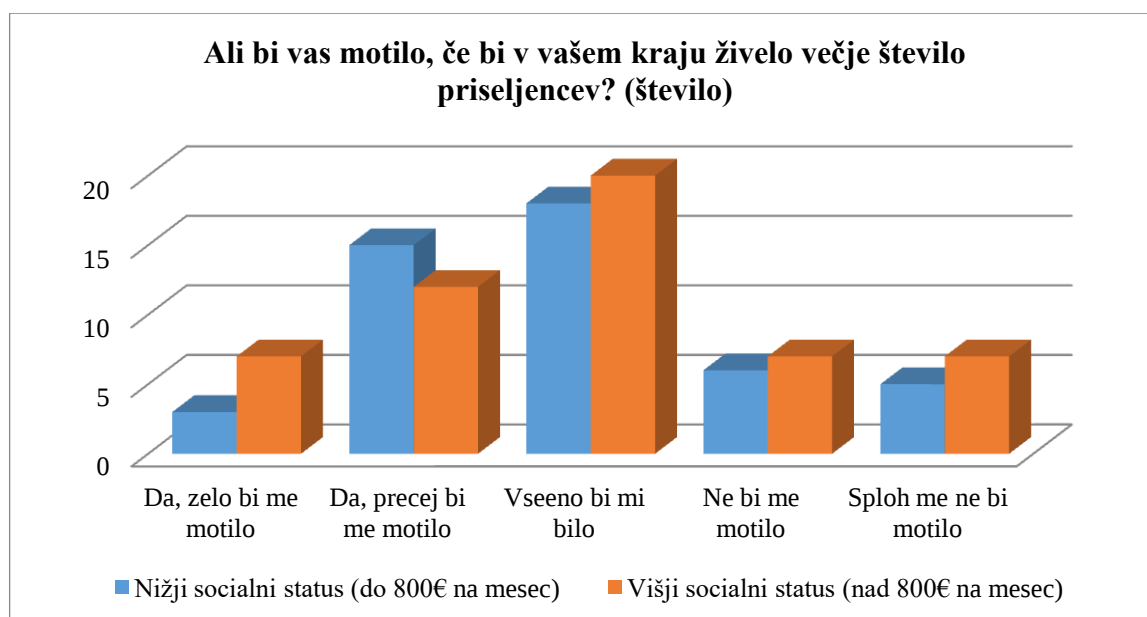

Grafikon 4.2.5.: Mnenje študentov glede pravice migrantov o dostopu do zdravstvenega in socialnega zavarovanja (primerjava glede na socialni status).

V grafikonu 4.2.5. je prikazano mnenje študentov glede pravice do dostopa do zdravstvenega in socialnega zavarovanja, kot pripada državljanom Slovenije. Zopet sem rezultate primerjala glede na socialni status študentov. Te sem razdelila v skupino študentov z nižjim socialnim statusom (47 oseb) ter skupino študentov z višjim socialnim statusom (53 oseb). Ugotovitve so precej podobne kot pri analizi podatkov glede podeljevanja pravic migrantov glede izobraževanja.

Velika večina študentov z nižjim socialnim statusom (78 %) meni, da bi morali priseljencem omogočiti enake pravice do zdravstvenega in socialnega zavarovanja kot slovenskim državljanom. 9 % študentov z nižjim socialnim statusom je glede tega vprašanja neopredeljenih, 13 % pa se z omogočanjem te pravice migrantom ne strinja.

Podobno lahko rečemo za odgovore študentov z višjim socialnim statusom. Večina teh (64 %) se strinja, da bi migrantom morali omogočiti povsem enake pravice glede zdravstvenega in socialnega zavarovanja kot slovenskim državljanom. 8 % študentov z višjim socialnim statusom se glede omogočanja te pravice ni opredelilo, medtem ko 28 % študentov iz skupine z višjim socialnim statusom meni, da migrantom teh pravic ne bi smeli omogočiti.

Grafikon 4.2.6.: Opredelitev študentov na vprašanje, ali bi jih motilo, če bi v njihovem kraju živelo večje število migrantov (primerjava glede na socialni status).

V grafikonu 4.2.5. so prikazani odgovori študentov na vprašanje, če bi jih motilo, v kolikor bi v njihovem kraju živelo večje število migrantov. Zopet sem njihove odgovore primerjala glede na socialni status študentov. Ponovno lahko pridem do podobnih ugotovitev kot pri analizah prvega vprašanja, katerega odgovori so bili razdeljeni glede na socialni status. Ugotovila sem namreč, da socialni status nima posebnega vpliva na mnenje študentov o tej tematiki.

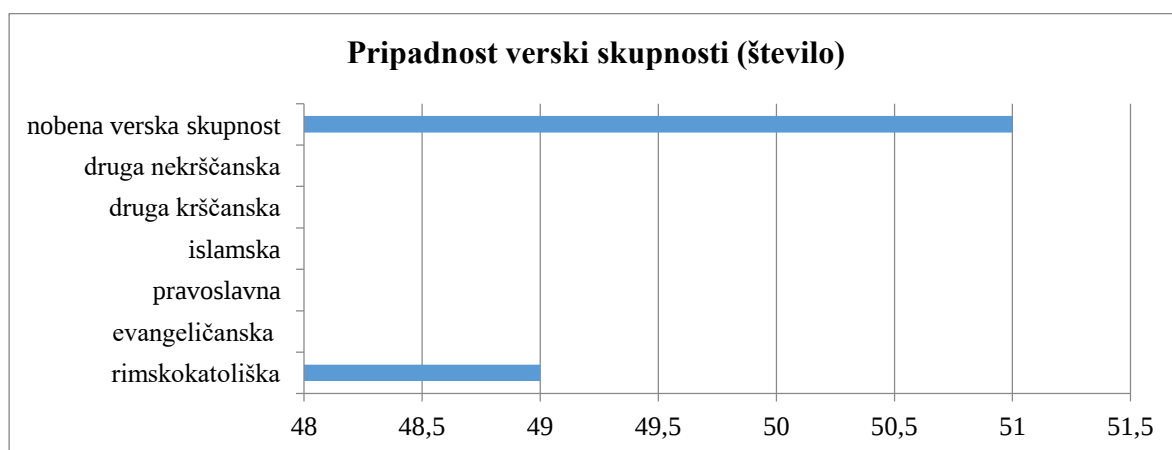
Na vprašanje, ali bi jih motilo, če bi v njihovem kraju živelo večje število migrantov, je 24 % študentov z nižjim socialnim statusom odgovorilo, da jih to ne bi oziroma sploh ne bi motilo. Enako je odgovorilo 26 % študentov z višjim socialnim statusom.

Dobra tretjina (38 %) študentov z nižjim socialnim statusom ter dobra tretjina (38 %) študentov z višjim socialnim statusom je na to vprašanje obročilo odgovor »vseeno bi mi bilo«.

38 % študentov z nižjim socialnim statusom bi motilo oziroma celo zelo motilo, v kolikor bi v njihovem kraju živelo večje število migrantov. Podoben odstotek študentov (36 %) z višjim socialnim statusom bi prav tako motilo ali zelo motilo, če bi v njihovem kraju živelo večje število migrantov.

4.3. Primerjava rezultatov glede na pripadnost verski skupnosti

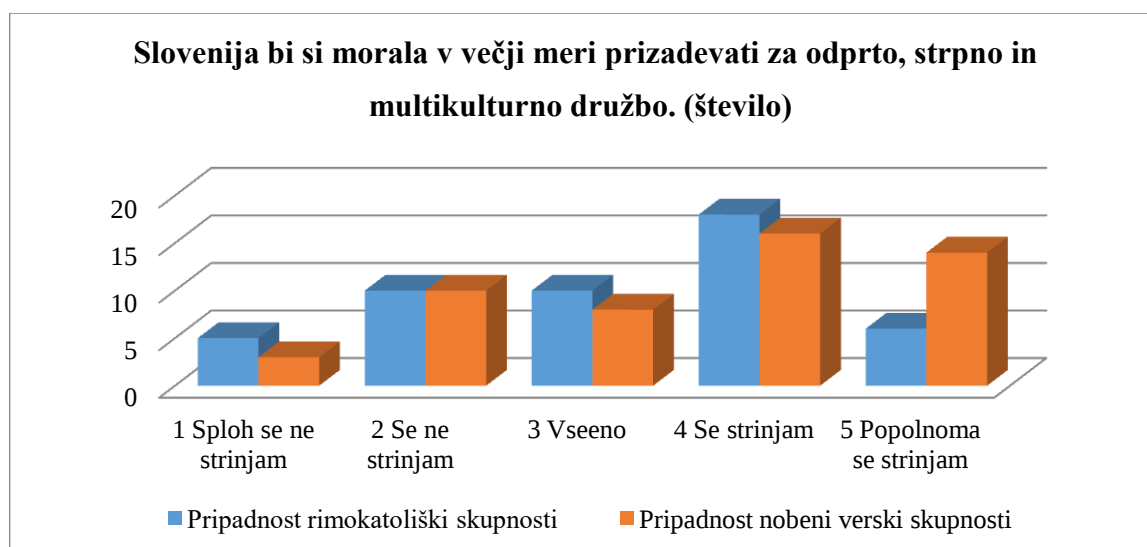
V vprašalniku sem zastavila tudi vprašanje, ki se je nanašalo na pripadnost študentov verskim skupnostim. Stališča študentov do pojava migracij in migrantov bodo v nadaljevanju prikazana glede na pripadnost tem verskim skupnostim.

Grafikon 4.3.1.: Pripadnost verski skupnosti.

Kot že omenjeno so študentke in študenti odgovarjali tudi na vprašanje, kateri verski skupnosti pripadajo. Podanih je bilo več možnih odgovorov oziroma več različnih verskih skupnosti in sicer rimskokatoliška, evangeličanska, pravoslavna, islamska, druga krščanska, druga nekrščanska skupnost ter nobena verska skupnost. Študenti so se opredelili le med dvema možnostma, to sta nobena verska skupnost ter rimskokatoliška verska skupnost. 51 oseb je odgovorilo, da ne pripada nobeni verski skupnosti, medtem ko 49 oseb pripada rimskokatoliški verski skupnosti.

V nadaljevanju bodo prikazana stališča študentov glede njihovega odnosa do pojava migracij in migrantov. Kot je razvidno iz grafikona 4.3.1., bodo rezultati predstavljeni glede na to, ali študent pripada rimskokatoliški verski skupnosti oziroma nobeni verski skupnosti.

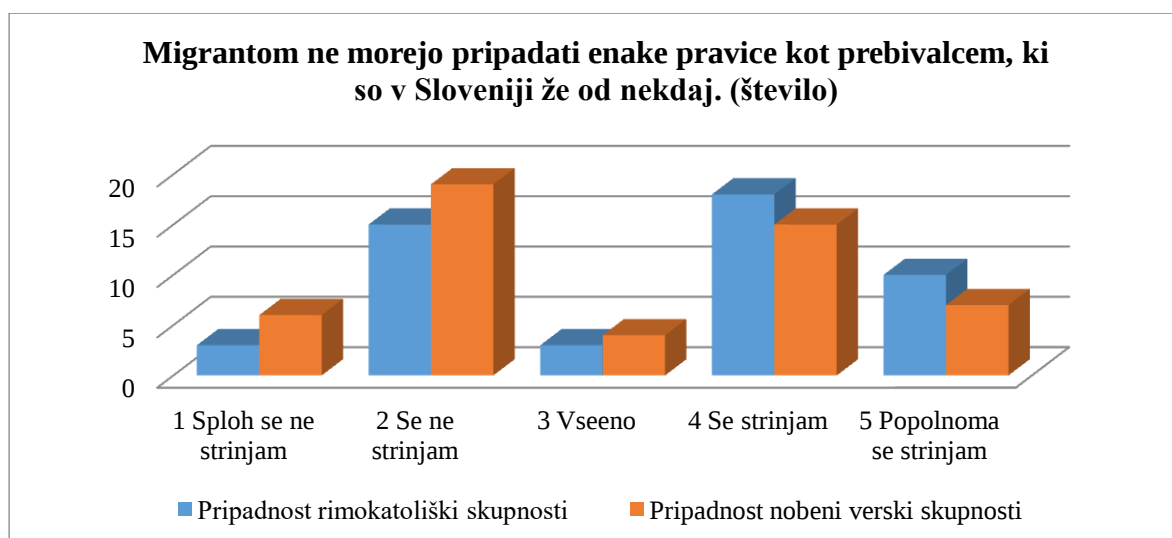
Grafikon 4.3.2.: Strinjanje študentov glede trditve, da bi si Slovenija morala v večji meri prizadevati za odprto, strpno in multikulturno družbo (primerjava glede na pripadnost verski skupnosti).

Pri naslednjem vprašanju, katerega rezultati so predstavljeni v grafikonu 4.3.2., sem odgovore študentov opredelila glede na njihovo pripadnost verski skupnosti. Kot sem omenila, se je 49 študentov opredelilo za pripadnost rimskokatoliški verski skupnosti, medtem ko 51 študentov ne pripada nobeni verski skupnosti. Glede na te podatke sem prišla do naslednjih rezultatov.

Skoraj tretjina (31 %) študentov, ki pripadajo rimskokatoliški skupnosti, meni, da si Slovenija ne rabi prizadevati za bolj odprto, strpno in multikulturno družbo, medtem ko je takšnega mnenja četrtna (25 %) študentov, ki ne pripadajo nobeni verski skupnosti.

20 % študentov, ki pripadajo rimskokatoliški verski skupnosti, je glede te tematike vseeno. Enako meni 16 % študentov, ki ne pripadajo nobeni verski skupnosti.

Da bi si Slovenija morala v večji meri prizadevati za strpno, odprto in multikulturno družbo, meni skoraj polovica (49 %) tistih študentov, ki pripadajo rimskokatoliški verski skupnosti. Istega mnenja je 59 % študentov, ki so se opredelili, da ne pripadajo nobeni verski skupnosti.

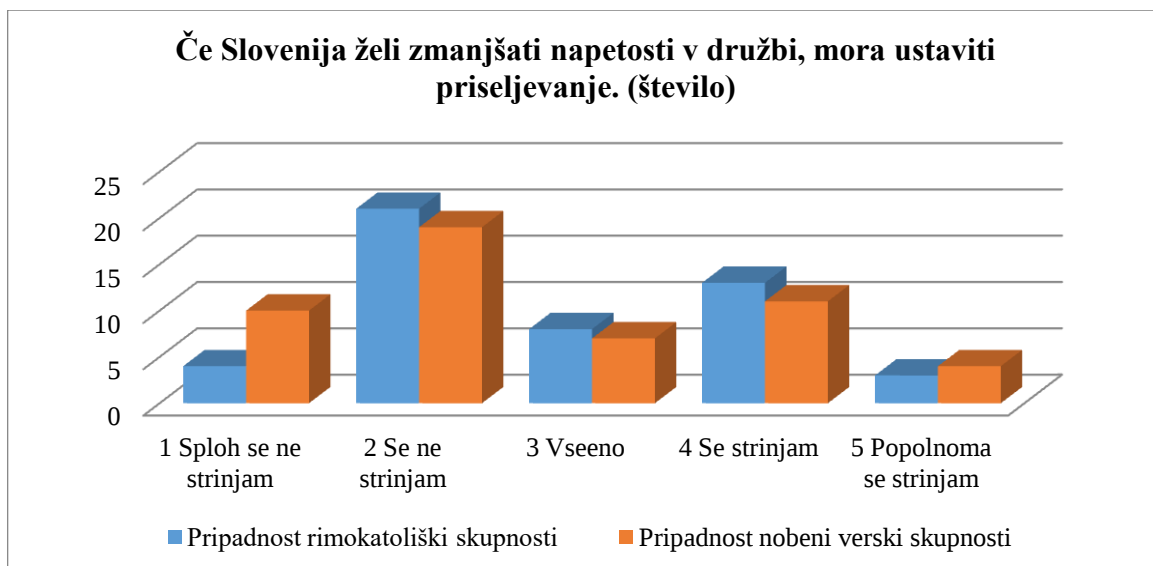
Grafikon 4.3.3.: Strinjanje študentov glede trditve, da migrantom ne morejo pripadati enake pravice kot prebivalcem, ki so v Sloveniji že od nekdaj (primerjava glede na pripadnost verski skupnosti).

Z naslednjim sklopom vprašanj me je zanimalo, kaj menijo študenti glede trditve, da migrantom ne morejo pripadati enake pravice kot prebivalcem, ki so v Sloveniji že od nekdaj. Njihove odgovore sem primerjala glede na pripadnost študentov rimskokatoliški verski skupnosti ter glede na pripadnost nobeni verski skupnosti.

Ugotovila sem, da se 37 % študentov, ki pripadajo rimskokatoliški verski skupnosti, ne strinja s trditvijo, da migrantom ne morejo pripadati enake pravice, kot prebivalcem, ki so v Sloveniji že od nekdaj. Takšnega mnenja je tudi 49 % študentov, ki niso opredelili pripadnosti nobeni verski skupnosti.

Trije študenti (6 %), ki pripadajo rimskokatoliški verski skupnosti, so se glede te tematike opredelili z odgovorom vseeno, prav tako so se glede tega z enakim odgovorom opredelili štirje študenti (8 %), ki ne pripadajo nobeni verski skupnosti.

Ponovno 37 % študentov rimskokatoliške verske skupnosti meni, da migrantom ne morejo pripadati enake pravice kot prebivalcem, ki so v Sloveniji že od nekdaj. S to trditvijo se strinja ali celo popolnoma strinja 43 % študentov, ki ne pripadajo nobeni verski skupnosti.

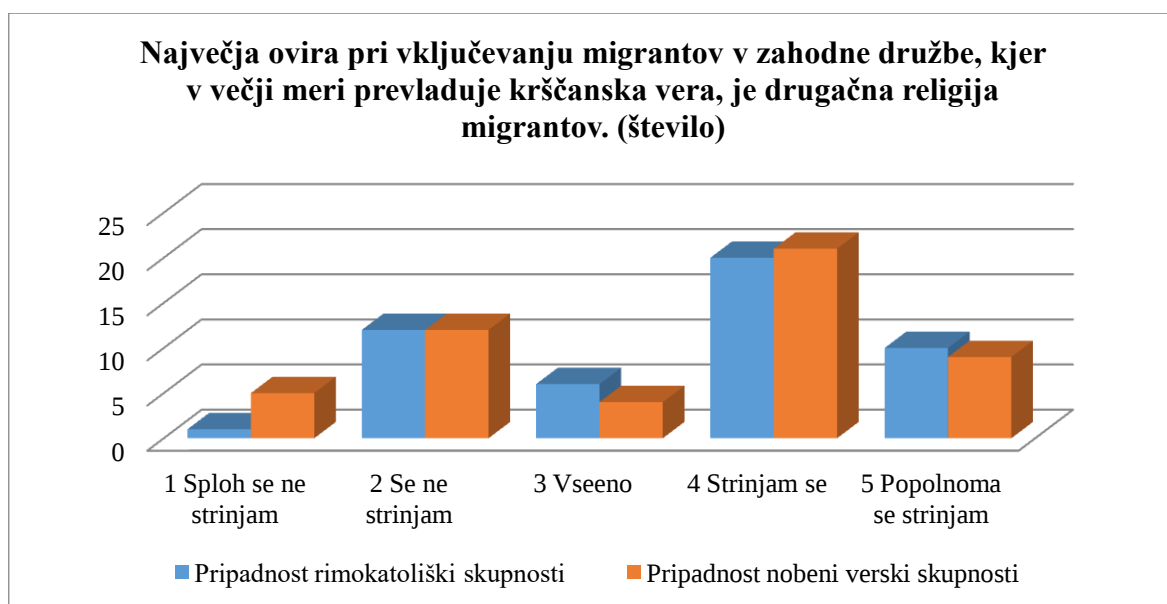
Grafikon 4.3.4.: Strinjanje študentov glede trditve, da v kolikor želi Slovenija zmanjšati napetosti v družbi, mora ustaviti priseljevanje (primerjava glede na pripadnost verski skupnosti).

Z velikim zanimanjem sem analizirala podatke glede mnenja študentov o korelaciji med priseljevanjem in zmanjševanjem napetosti v družbi. Zastavila sem trditev, da bi Slovenija, v kolikor bi želela zmanjšati napetosti v družbi, morala ustaviti priseljevanje. Tako kot pri prejšnjem vprašanju sem odgovore študentov primerjala glede na njihovo pripadnost verski skupnosti. Ugotovila sem, da pri tej trditvi ne prihaja do velikih razhajanj v mnenju študentov, ki pripadajo rimskokatoliški verski skupnosti ter tistimi, ki ne pripadajo nobeni verski skupnosti.

Dobra polovica (51 %) študentov, ki pripadajo rimskokatoliški verski skupnosti, se namreč ne strinja s trditvijo, da mora Slovenija ustaviti priseljevanje, v kolikor želi zmanjšati napetosti v družbi. Takšnega mnenja je tudi slaba polovica (57 %) študentov, ki ne pripadajo nobeni verski skupnosti.

Osmim študentom (16 %) rimskokatoliške verske skupnosti je glede te tematike vseeno, prav tako je vseeno sedmim študentov (14 %), ki ne pripadajo nobeni verski skupnosti.

Tretjina študentov rimskokatoliške verske skupnosti (33 %) se s trditvijo strinja ali celo popolnoma strinja. Prav tako je 29 % študentov, ki ne pripadajo nobeni verski skupnosti, mnenja, da bi Slovenija morala zaustaviti priseljevanje, v kolikor bi želela zmanjšati nestrpnosti v družbi.

Grafikon 4.3.5.: Mnenje študentov o trditvi, da drugačna vera migrantov predstavlja oviro pri vključevanju migrantov v zahodne družbe, kjer večinoma prevladuje krščanska vera (primerjava glede na pripadnost verski skupnosti).

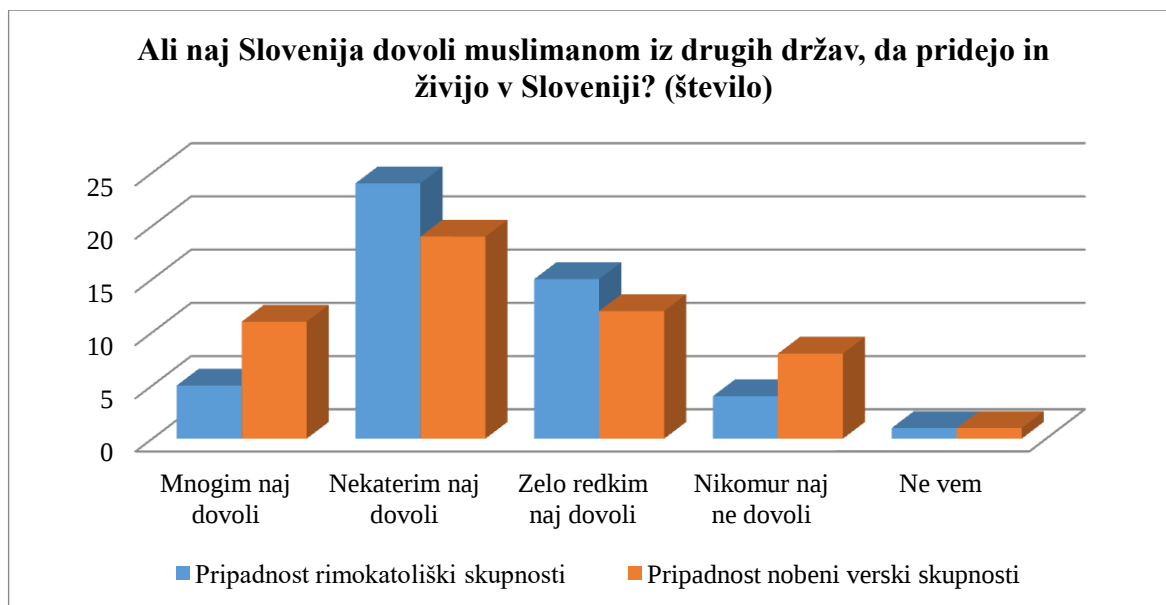
Z analizo naslednjega vprašanja sem prišla do podatkov, ki se nanašajo na mnenje študentov o povezavi religije migrantov in njihovem vključevanju v družbo. Postavila sem trditev, da je največja ovira pri vključevanju migrantov v zahodne družbe, kjer v večji meri prevladuje krščanska vera, ravno drugačna religija migrantov. Ponovno sem odgovore študentov primerjala glede na njihovo pripadnost verski skupnosti.

27 % študentov, ki so izrazili pripadnost rimskokatoliški verski skupnosti, meni, da pri integraciji migrantov v zahodne družbe religija migrantov ne predstavlja nobene ovire. Istega mnenja je tretjina (33 %) študentov, ki ne pripada nobeni verski skupnosti.

Glede te tematike se ni opredelilo 12 % študentov rimskokatoliške verske skupnosti ter 8 % študentov, ki ne pripadajo nobeni verski skupnosti.

Večina študentov, ne glede na pripadnost verski skupnosti, pa meni, da je največja ovira pri vključevanju migrantov v zahodne države, kjer prevladuje krščanska vera, drugačna religija migrantov. V skupini študentov, ki pripadajo rimskokatoliški veri, ima takšno mnenje kar 61 % oseb, medtem ko v skupini študentov, ki ne pripadajo nobeni verski skupnosti, tako meni 59 % oseb.

Kot prikazujejo podatki, nima pripadnost študentov določeni verski skupnosti nobenega vpliva na stališča študentov glede povezave religije migrantov s procesom integracije migrantov v družbo.

Grafikon 4.3.6.: Mnenja študentov glede vprašanja, ali naj Slovenija dovoli muslimanom iz drugih držav, da pridejo in živijo v Sloveniji (primerjava glede na pripadnost verski skupnosti).

Ker se v javnosti pojavlja veliko nestrpnosti na račun muslimanske vere in ker smo pri tem delu analize vprašalnika ravno pri pripadnosti verskim skupnostim in religiji, sem z naslenjim vprašanjem želela priti do stališča študentov glede tega, ali naj Slovenija dovoli muslimanom iz drugih držav, da pridejo in živijo v Sloveniji.

Desetina (10 %) študentov rimskokatoliške verske skupnosti meni, da bi Slovenija morala dovoliti mnogim muslimanom, da bi se priselili in živeli v Sloveniji. Tako meni tudi 21 % študentov, ki ne pripadajo nobeni verski skupnosti.

Skoraj polovica (49 %) študentov rimskokatoliške verske skupnosti meni, da bi država morala dovoliti nekaterim muslimanom, da pridejo in živijo v Sloveniji. Tako meni tudi 37 % študentov, ki ne pripadajo nobeni verski skupnosti.

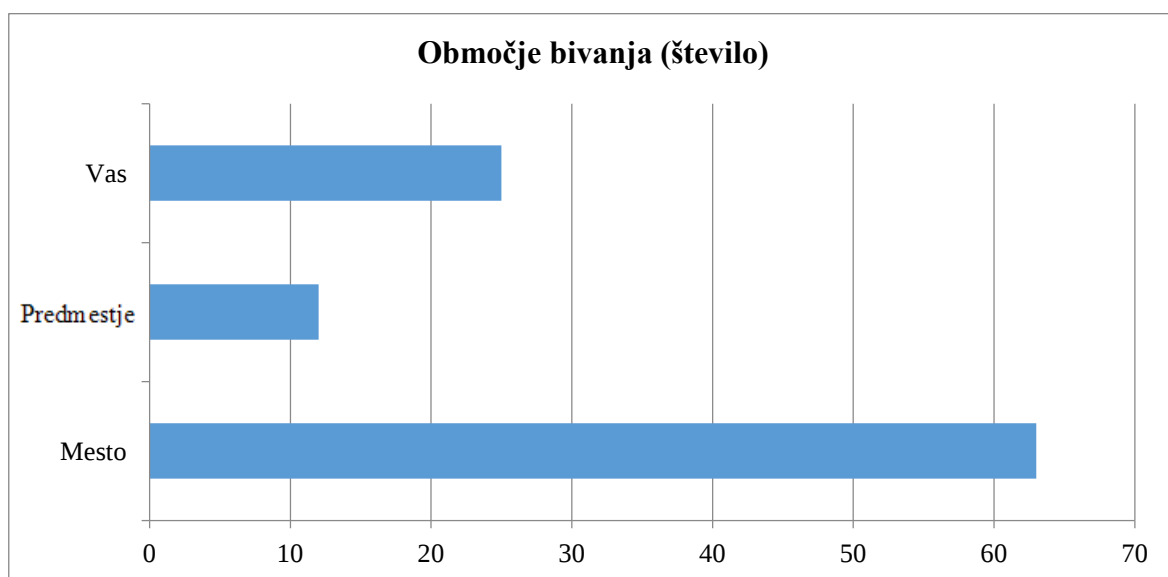
Slaba tretjina (31 %) študentov rimskokatoliške vere meni, da bi država morala dovoliti le zelo redkim muslimanom, da se priselijo v Slovenijo. Takšnega mnenja je tudi 24 % študentov, ki se niso opredelili za nobeno versko skupnost.

Slaba desetina (8 %) študentov rimskokatoliške vere meni, da naj Slovenija ne dovoli nobenemu muslimanu, da se priseli in živi tukaj. Tako meni tudi 16 % študentov, ki ne pripadajo nobeni verski skupnosti.

V obeh opredelitvah glede verske skupnosti se je po en študent (2 %) odločil, da na to vprašanje obkroži odgovor ne vem.

4.4. Primerjava rezultatov glede na območje bivanja študentov

Menim, da bo tudi kraj bivanja veliko doprinesel k ugotavljanju stališč študentov do pojava migracij, zato sem se pri analiziranju naslednje sklopa pridobljenih podatkov osredotočila na to korelacijo.

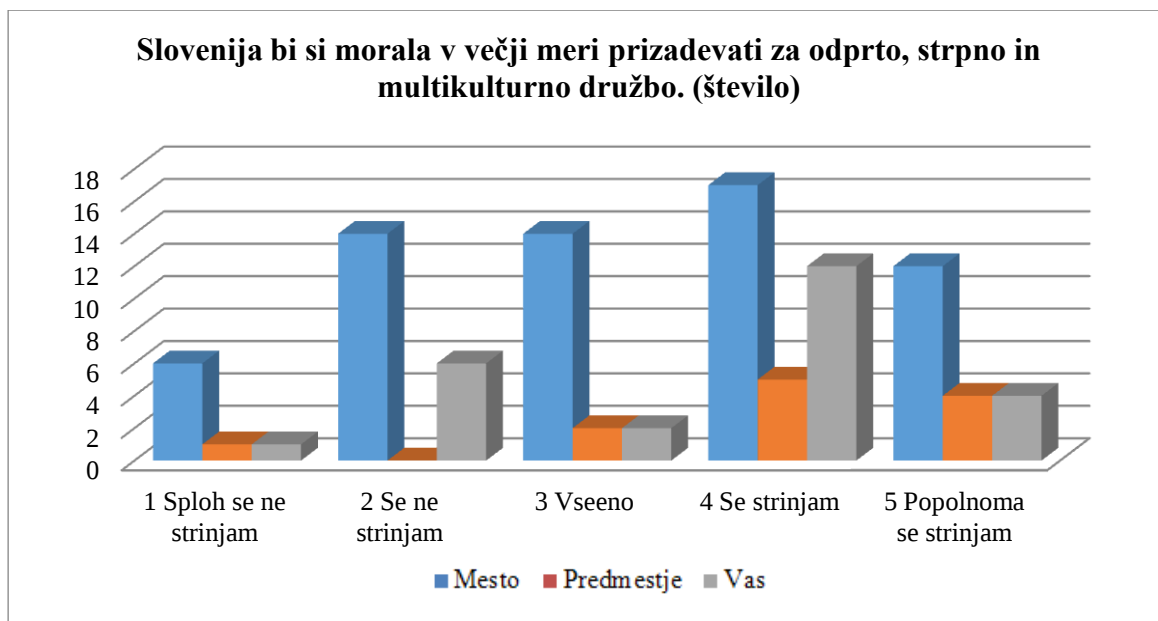

Grafikon 4.4.1.: Kraj/območje bivanja.

Kot rečeno, me je v sklopu raziskave zanimalo tudi v kakšnem območju, naselju živijo študenti, ki so izpolnjevali vprašalnik.

Prišla sem do ugotovitev, da večina anketiranih izhaja iz mesta. Takšnih je kar 63 oseb. 12 študentov živi v predmestju ter 25 študentov na vasi. Ti podatki so predstavljeni v grafikonu 4.4.1.

V nadaljevanju analize bom predstavila stališča študentov do pojava migracij in migrantov na podlagi njihovega bivanja v določenem kraju.

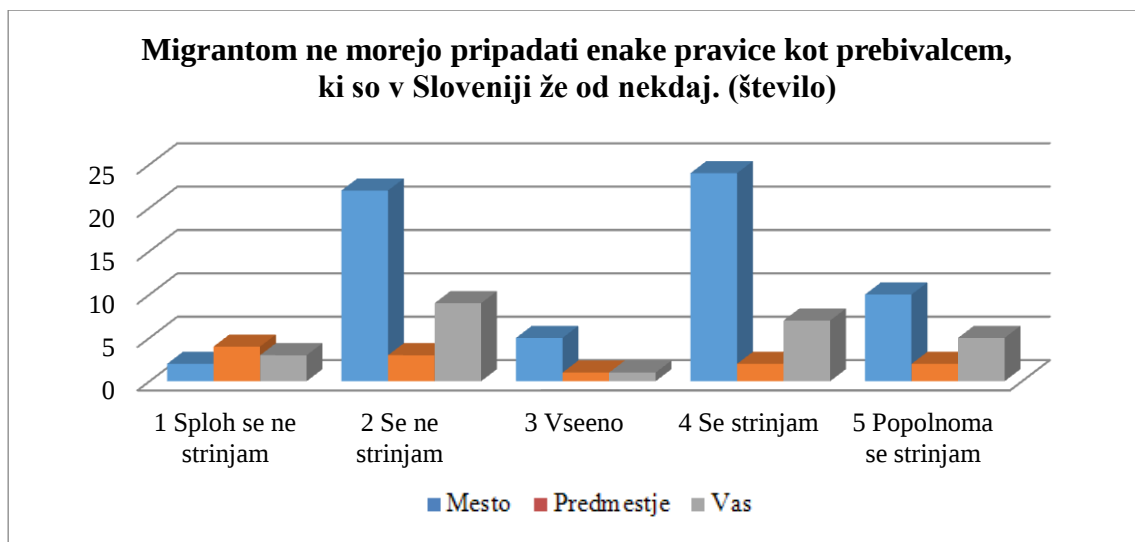
Grafikon 4.4.2.: Strinjanje študentov glede trditve, da bi si Slovenija morala v večji meri prizadevati za odprto, strpno in multikulturno družbo (primerjava glede na območje bivanja).

Kot sem že prej omenila, so podatki v grafikonu 4.4.2 predstavljeni na podlagi primerjav glede na območje oziroma kraj bivanja študentov. Zanimalo me je mnenje študentov o trditvi, da bi si Slovenija morala v večji meri prizadevati za odprto, strpno in multikulturno družbo.

Tako sem prišla do ugotovitev, da se skoraj polovica (46 %) študentov s to trditvijo strinja ali popolnoma strinja. Kar tri četrtine (75 %) študentov, ki živijo v predmestju, meni, da bi si Slovenija morala prizadevati za bolj odprto, strpno in multikulturno družbo, tako meni tudi več kot polovica (64 %) študentov, ki živijo na vasi.

Nekateri študenti so se glede tega vprašanja opredelili z odgovorom vseeno. Tako meni 22 % tistih študentov, ki živijo v mestu, 16 % študentov iz predmestja ter 8 % študentov, ki živijo na vasi.

S trditvijo, da bi si Slovenija morala v večji meri prizadevati za odprto, strpno in multikulturno družbo, se ne strinja slaba tretjina (32 %) študentov, ki živijo v mestu, prav tako se s tem ne strinja en študent (8 %) iz predmestja. Tako meni tudi sedem (28 %) študentov, ki prihajajo iz vasi.

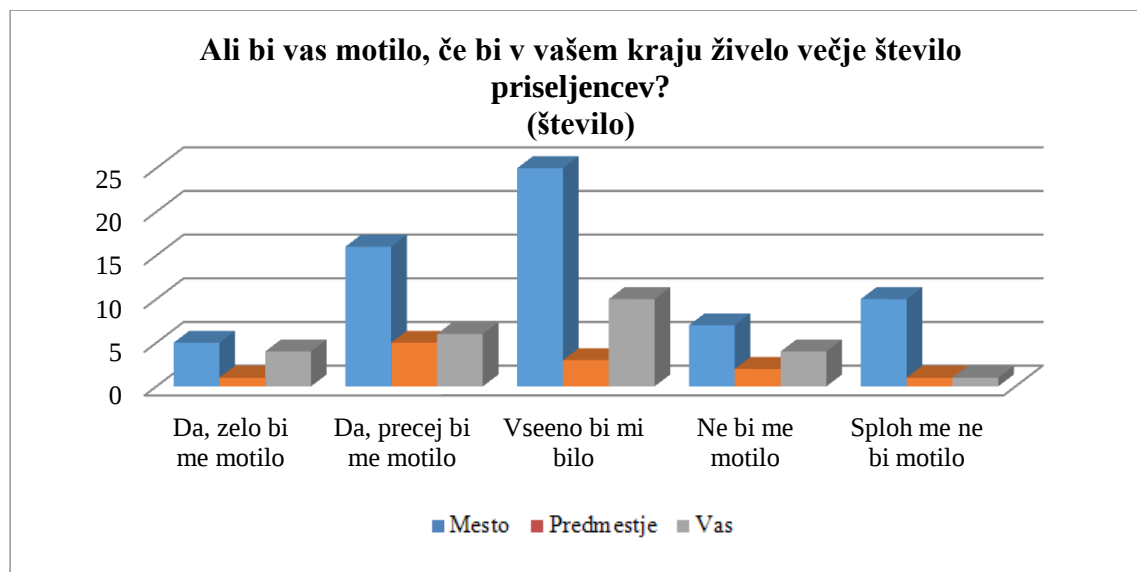
Grafikon 4.4.3.: Strinjanje študentov glede trditve, da migrantom ne morejo pripadati enake pravice, kot prebivalcem, ki so v Sloveniji že od nekdaj (primerjava glede na območje bivanja).

Z analizo odgovorov pri naslednji trditvi me je zanimalo, ali se študenti strinjajo, da migrantom ne morejo pripadati enake pravice, kot prebivalcem, ki so v Sloveniji že od nekdaj. Njihova stališča sem primerjala glede na območje bivanja študentov.

Kar polovica (54 %) študentov, ki biva v mestih, se strinja ali celo popolnoma strinja s tem, da migrantom ne morejo pripadati enake pravice kot prebivalcem, ki so v Sloveniji že od nekdaj. Pet študentov (8 %) iz mesta se glede tega vprašanja ni opredelilo, medtem ko 38 % študentov meni, da bi migrantom morale pripadati enake pravice.

Pri analizi podatkov študentov, ki bivajo v predmestju, je slika nekoliko drugačna. Od dvanajstih študentov jih sedem (58 %) meni, da bi migrantom morale pripadati enake pravice kot prebivalcem, ki so v Sloveniji že od nekdaj, ena oseba (9 %) se glede te trditve ni opredelila, medtem ko štirje študenti (33 %) menijo, da migrantom ne morejo pripadati enake pravice.

Ravno tako je situacija pri analizi podatkov študentov iz vasi drugačna. Glede te tematike se ena oseba (4 %) ni opredelila, mnenja ostalih študentov pa so glede te teme enakomerno porazdeljena. 48 % študentov, ki izhajajo iz vasi, meni, da bi migrantom morale pripadati enake pravice kot prebivalcem, ki so v Sloveniji že od nekdaj, isto število študentov (48 %) pa se s tem ne strinja.

Grafikon 4.4.4.: Opredelitev študentov na vprašanje, ali bi jih motilo, če bi v njihovem kraju živelo večje število migrantov (primerjava glede na območje bivanja).

Eno izmed vprašanj v vprašalniku je bilo tudi, ali bi študente motilo, če bi v njihovem kraju živelo večje število priseljencev. Njihove odgovore sem primerjala glede na kraj oziroma območje kjer bivajo.

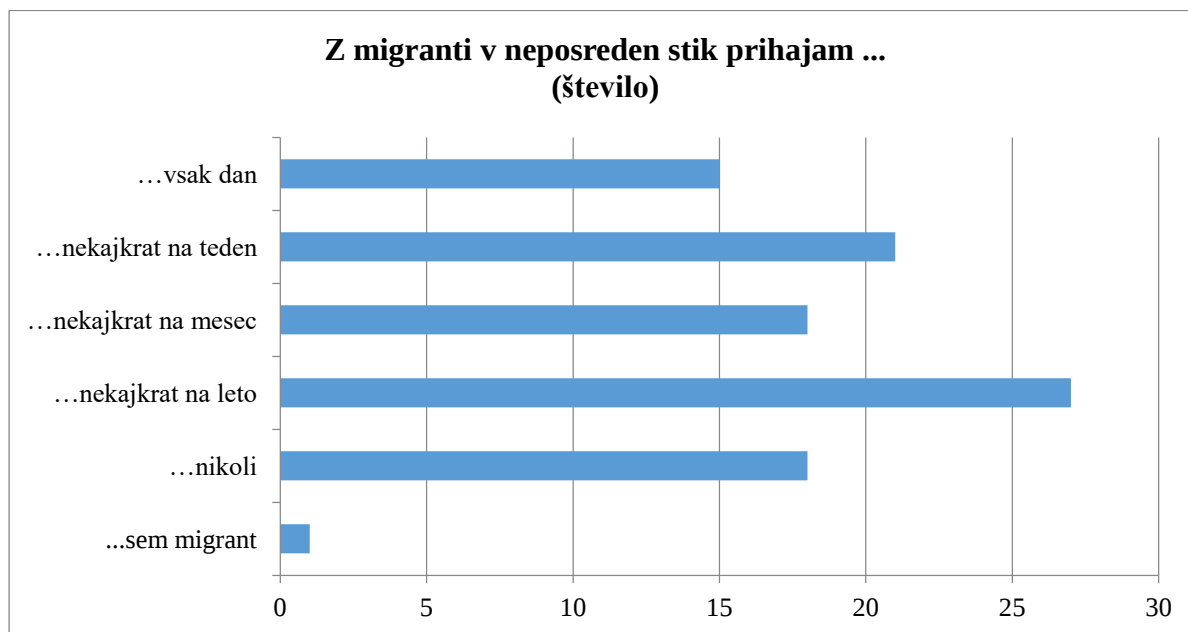
Tretjino (33 %) študentov, ki prebiva v mestih, bi zelo ali precej motilo, če bi v njihovem kraju živelo večje število priseljencev, medtem ko bi 40 % študentom bilo glede tega vseeno. 27 % teh študentov ne bi motilo, če bi v njihovem kraju živelo večje število migrantov.

Pri odgovorih študentov, ki živijo v predmestju, so deleži mnenj glede te tematike porazdeljeni drugače kot pa deleži pri študentih, ki živijo v mestih. Polovico (50 %) študentov, ki živi v predmestjih, bi zelo ali precej motilo, če bi v njihovem kraju živelo večje število migrantov. Četrtni (25 %) študentov bi bilo glede tega vseeno, drugo četrtno (25 %) študentov pa ne bi motilo, če bi v njihovem kraju živelo večje število migrantov.

V zadnjo skupino študentov, katerih rezultate sem analizirala, sodijo tisti, ki živijo na vasi. 40 % teh študentov bi zelo ali precej motilo, če bi v njihovem kraju živelo večje število migrantov. Prav tako bi 40 % teh študentov bilo glede te tematike vseeno, medtem ko 20 % študentov ne bi motilo, če bi v njihovem kraju živelo večje število migrantov.

4.5. Primerjava rezultatov glede na pogostost stikov študentov z migranti

V nadaljevanju raziskave me je zanimalo, ali pogostost neposrednih stikov med anketiranimi študenti in migranti vpliva na stališča teh študentov do pojava migracij in migrantov.

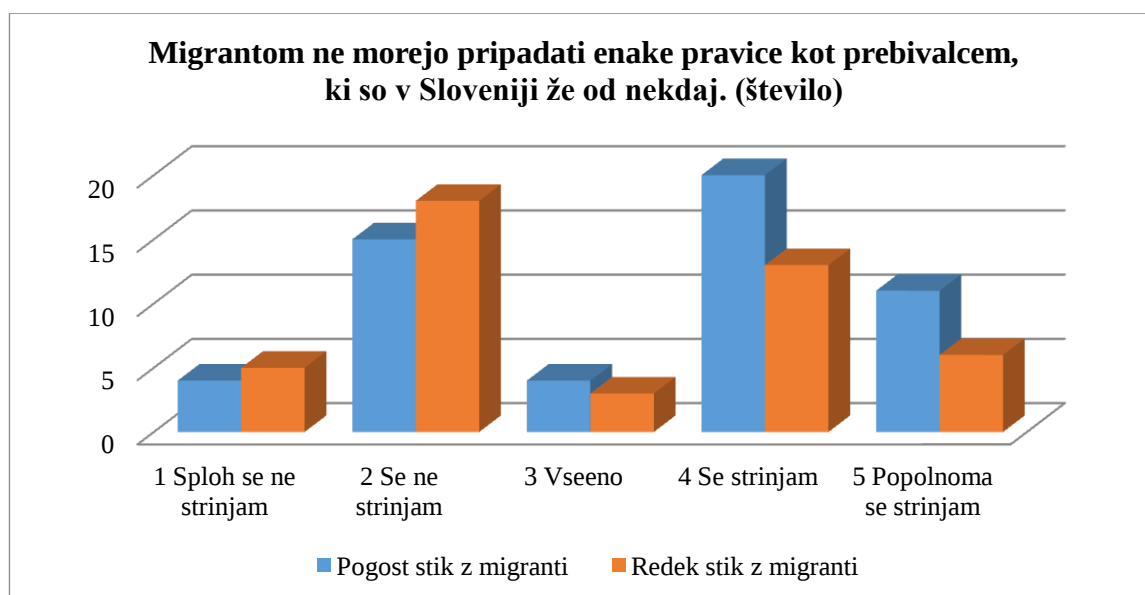

Grafikon 4.5.1.: Neposreden stik z migranti.

V grafikonu 4.5.1. je prikazana pogostost neposrednih stikov anketiranih študentov z migranti. Na podlagi teh podatkov bom v nadaljevanju predstavila tudi nekatera stališča študentov do pojava migracij in migrantov.

Glede na podatke v neposreden stik z migranti dnevno prihaja 15 študentk in študentov, medtem ko nekajkrat na teden v stik z migranti prihaja 21 vprašanih. 18 respondentov je obkrožilo, da z migranti v neposreden stik prihaja nekajkrat na mesec, medtem ko nekajkrat na leto v neposreden stik z migranti prihaja 27 vprašanih. 18 oseb je obkrožilo odgovor, da nikoli ne pridejo v neposreden stik z migranti, eden od študentov pa je obkrožil odgovor, da je migrant.

V analizi stališč bom za lažjo interpretacijo podatkov izločila eno osebo, ki se je opredelila kot migrant. Ostale študente pa bom razdelila v dve skupini in sicer na tiste, ki imajo pogoste neposredne stike z migranti in tiste, ki imajo redke stike z migranti. Prva skupina tako zajema 54 študentov, medtem ko druga skupina zajema 45 študentov.

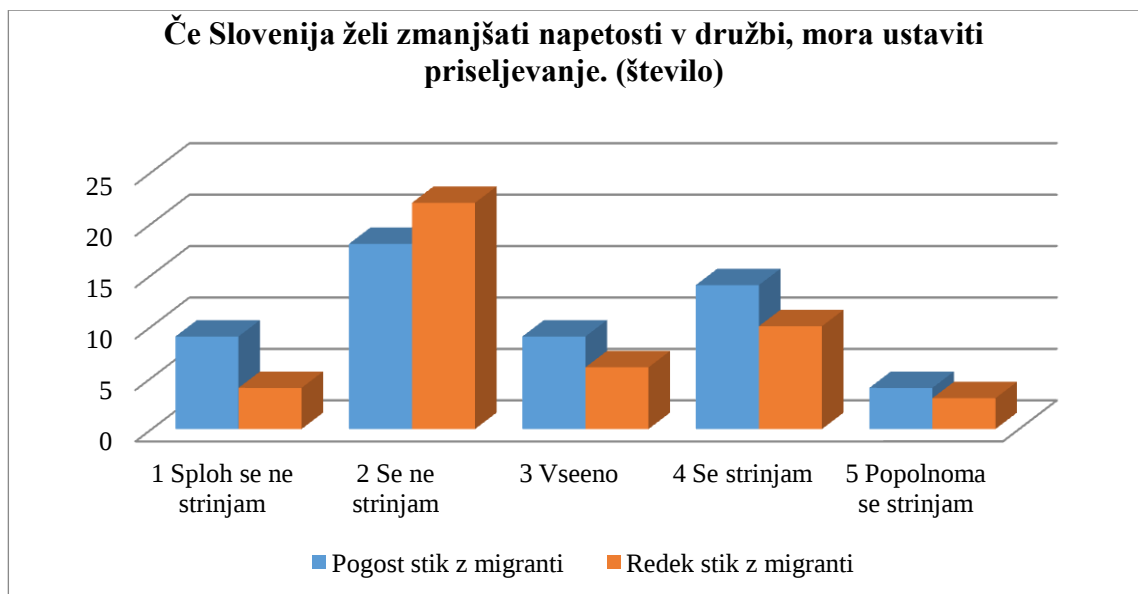

Grafikon 4.5.2.: Strinjanje študentov glede trditve, da migrantom ne morejo pripadati enake pravice kot prebivalcem, ki so v Sloveniji že od nekdaj (primerjava glede na pogostost stikov z migranti).

Na podlagi pogostosti neposrednih stikov študentov z migranti bom v nadaljevanju predstavila stališča študentov glede trditve, da migrantom ne morejo pripadati enake pravice kot prebivalcem, ki so v Sloveniji že od nekdaj.

Študenti, ki prihajajo pogosto v neposredni stik z migranti, večinoma (57 %) menijo, da letem ne morejo pripadati enake pravice kot osebam, ki so v Sloveniji že od nekdaj. 4 osebe (7 %) se glede te trditve niso opredelile. Dobra tretjina (36 %) študentov, ki imajo pogoste stike z migranti, pa meni, da bi jim morale pripadati enake pravice kot prebivalcem, ki živijo v Sloveniji že od nekdaj.

Malenkost drugačne podatke sem dobila pri študentih, ki imajo z migranti redko stike. Polovica (51 %) teh študentov meni, da bi migrantom morale pripadati enake pravice kot prebivalcem, ki so v Sloveniji že od nekdaj, medtem ko 42 % teh študentov meni, da takšne pravice migrantom ne bi smele pripadati. Tri osebe (7 %) se glede te trditve niso opredelile in so obkrožile odgovor vseeno.

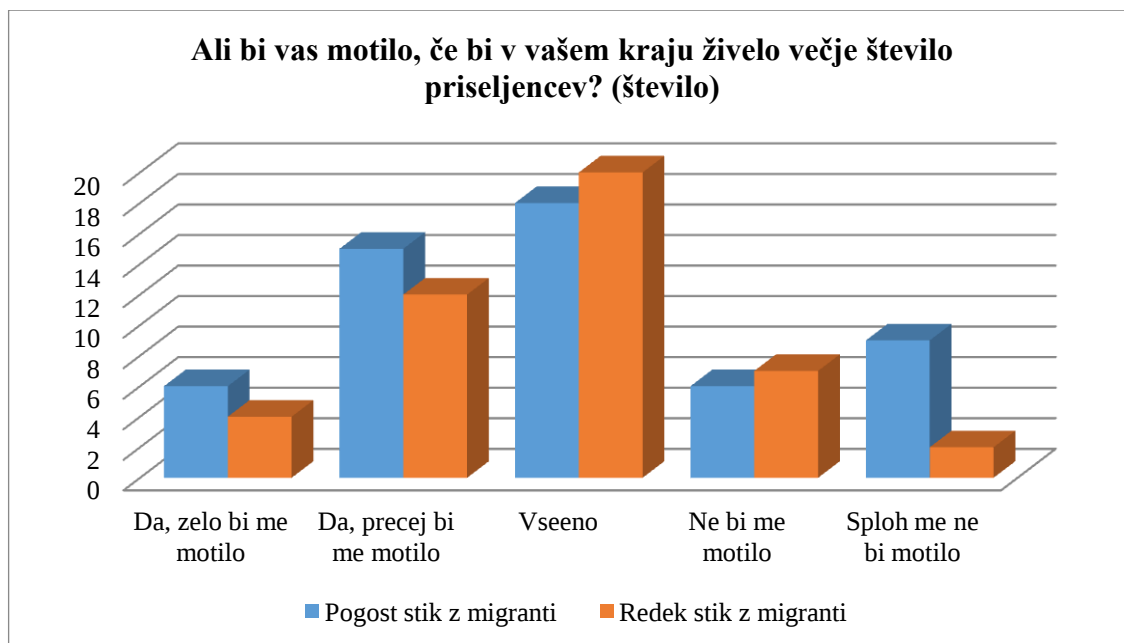

Grafikon 4.5.3.: Strinjanje študentov glede trditve, da v kolikor želi Slovenija zmanjšati napetosti v družbi, mora ustaviti priseljevanje (primerjava glede na pogostost stikov z migranti).

Prav tako sem primerjala podatke na podlagi pogostosti neposrednih stikov z migranti glede trditve, da mora Slovenija ustaviti priseljevanje, v kolikor želi zmanjšati napetosti v družbi.

Tretjina (33 %) študentov, ki imajo pogost stik z migranti, meni, da bi Slovenija za zmanjšanje napetosti v družbi morala ustaviti priseljevanje. Točno polovica (50 %) študentov, ki ima pogost stik z migranti, meni, da Sloveniji ni potrebno ustavljati priseljevanja, da bi zmanjšala napetosti v družbi, medtem ko se 17 % študentov glede te trditve ni opredelilo.

V skupini študentov, ki redko pridejo v neposreden stik z migranti, večina teh (58 %) meni, da ustavljanje priseljevanja ni pogoj za zmanjšanje napetosti v družbi. 13 % študentov iz te skupine se glede te trditve ni opredelilo. 29 % teh študentov pa meni, da bi Slovenija, v kolikor bi želela zmanjšati nestrpnosti v državi, morala ustaviti priseljevanje.

Grafikon 4.5.4.: Opredelitev študentov na vprašanje, ali bi jih motilo, če bi v njihovem kraju živelo večje število migrantov (primerjava glede na pogostost stikov z migranti).

Kot zadnje vprašanje za ugotavljanje povezave med stališči študentov do migrantov in pogostostjo stikov z njimi sem izbrala sledeče: *Ali bi vas motilo, če bi v vašem kraju živelo večje število priseljencev?*

V skupini študentov, ki pogosteje prihajajo v stik z migranti, bi 39 % teh študentov zelo ali precej motilo, če bi v njihovem kraju živelo večje število priseljencev. Tretjina (33 %) se je opredelila z odgovorom vseeno, medtem ko je 28 % študentov odgovorilo, da jih to ne bi motilo.

Drugo skupino sestavljajo študenti, ki redkeje prihajajo v neposreden stik z migranti. 36 % študentov iz te skupine bi zelo ali precej motilo, če bi v njihovem kraju živelo večje število migrantov. 44 % se je glede tega vprašanja odločilo za odgovor vseeno. Petino (20 %) študentov, ki imajo redko neposreden stik z migranti, pa ne bi motilo, če bi v njihovem kraju živelo večje število migrantov.

4.6. Preverjanje hipotez

Glede na vse pridobljene in interpretirane podatke sem prišla do zanimivih ugotovitev. Za preverjanje hipotez sem uporabila Hi-kvadrat test. Rezultate Hi-kvadrat testa sem pridobila s pomočjo spletne strani za testiranje hipotez Social Science Statistics.

H1: *Študenti Fakultete za socialno delo (FSD) se v večji meri strinjajo s trditvijo, da bi si Slovenija morala prizadevati za bolj odprto, strpno in multikulturno družbo, kot pa študenti Fakultete za varnostne vede (FVV).*

Tabela 4.6.1: Ali se strinjaš s trditvijo, da bi si Slovenija morala v večji meri prizadevati za odprto, strpno in multikulturno družbo?

Hi-kvadrat test				
	Se ne strinjam	Vseeno	Se strinjam	Skupaj
FSD	8 (14.00) [2.57]	3 (9.00) [4.00]	39 (27.00) [5.33]	50
FVV	20 (14.00) [2.57]	15 (9.00) [4.00]	15 (27.00) [5.33]	50
Skupaj	28	18	54	100

Izračunan Hi-kvadrat je 23.8095, p-vrednost pa je 0.00001, torej manjša od 0.05, kar pomeni, da obstajajo statistično pomembne razlike med mnenjem študentov Fakultete za socialno delo ter študentov Fakultete za varnostne vede glede prizadevanja Slovenije za bolj odprto, strpno in multikulturno družbo. S tem potrjujem prvo hipotezo.

H2: *Študenti Fakultete za socialno delo (FSD) ter Fakultete za varnostne vede (FVV) imajo podobno mnenje o tem, da migranti, prosilci za azil oziroma begunci, predstavljajo problem za slovensko državo ali družbo.*

Tabela 4.6.2.: Ali menite, da tematika, povezana z migranti, prosilci za azil oz. begunci, predstavlja problem za slovensko državo ali družbo?

Hi-kvadrat test				
	Ne predstavlja problema	Vseeno	Predstavlja problem	Skupaj

FSD	3 (8.00) [3.12]	6 (4.00) [1.00]	41 (38.00) [0.24]	50
FVV	13 (8.00) [3.12]	2 (4.00) [1.00]	35 (38.00) [0.24]	50
Skupaj	16	8	76	100

Izračunan Hi-kvadrat je 8.7237, p-vrednost pa je 0.012755, torej manjša od 0.05, kar pomeni, da obstajajo statistično pomembne razlike med mnenjem študentom Fakultete za socialno delo ter študentov Fakultete za varnostne vede glede vprašanja, ali tematika povezana z migranti predstavlja problem za slovensko državo ali družbo. Ker sem z drugo hipotezo želela predstaviti podobno mnenje študentov obeh fakultet, Hi-kvadrat test pa je prikazal statistično pomembne razlike med mnenjem študentov obeh fakultet, lahko drugo hipotezo ovržem.

H3: *Ne glede na socialni status imajo študentje podobno mnenje o tem, da bi migrantom morali omogočiti povsem enake pravice do izobraževanja, kot jih imajo slovenski državljani.*

Tabela 4.6.3.: Ali se strinjate s trditvijo, da bi priseljencem, ki legalno bivajo v Sloveniji, morali omogočiti povsem enake pravice do izobraževanja, kot jih imamo ostali državljani Slovenije?

Hi-kvadrat test				
	Se ne strinjam	Vseeno	Se strinjam	Skupaj
Nižji socialni status	3 (5.17) [0.91]	6 (7.05) [0.16]	38 (34.78) [0.30]	47
Višji socialni status	8 (5.83) [0.81]	9 (7.95) [0.14]	36 (39.22) [0.26]	53
Skupaj	11	15	74	100

Izračunan Hi-kvadrat je 2.5761, p-vrednost pa je 0.275814 torej večja od 0.05, kar pomeni, da ne obstajajo statistično pomembne razlike med mnenjem študentov z nižjim socialnim statusom ter študentov z višjim socialnim statusom glede omogočanja povsem enakih pravic migrantom, kot jih imamo ostali državljani Slovenije. S tem lahko tretjo hipotezo potrdim.

H4: Študente, ki živijo v mestu, v manjši meri moti, če bi v njihovem kraju živelo večje število priseljencev, kot pa študente, ki živijo na vasi.

Tabela 4.6.4.: Ali bi vas motilo, če bi vašem kraju živelo večje število priseljencev?

Hi-kvadrat test				
	Bi me motilo	Vseeno	Me ne bi motilo	Skupaj
Mesto	21 (22.19) [0.06]	25 (25.06) [0.00]	17 (15.75) [0.10]	63
Vas	10 (8.81) [0.16]	10 (9.94) [0.00]	5 (6.25) [0.25]	25
Skupaj	31	35	22	88

Izračunan Hi-kvadrat je 0.5755, p-vrednost pa je 0.749962, torej večja od 0.05, kar pomeni, da ne obstajajo statistično pomembne razlike med mnenjem študentov, ki živijo v mestu in študentov, ki živijo v vasi. Ker se hipoteza glasi, da bo študente, ki živijo v mestu, v manjši meri motilo, če bi v njihovem kraju živelo večje število priseljencev, kot pa študente, ki živijo v vasi, Hi-kvadrat test pa je dokazal, da med podatki ne obstajajo statistično pomembne razlike, četrto hipotezo ovržem.

5. Razprava, sklepi in predlogi

Pri vzrokih za migracije lahko ugotovimo, da so številni. Najprej je treba omeniti ekonomske in demografske vzroke, pri katerih gre predvsem za izboljšanje ekonomskega položaja. Nadaljujemo lahko s političnimi in vojaškimi, predvsem v smislu prisilnega priseljevanja. Nato je pomembno omeniti osebne in družinske vzroke, ki so najbolj raznovrstni (kot na primer možnost pridobitve zaposlitve). Lahko pa rečemo, da je glavni razlog pretežno v iskanju boljših pogojev za življenje in izboljšanje socialnega položaja, k čemur je veliko pripomogla globalizacija in z njo povezano širjenje moderne tehnologije. Vse skupaj je precej olajšalo pretok ljudi in razpoložljivost informacij o izbrani državi, zaradi česar se vse več ljudi odloča o selitvi. Migracije tako postajajo dejansko nek življenjski stil, obvezna izkušnja, predvsem za mlade.

Za države Evropske unije je področje ilegalnih in legalnih migraciji eden izmed največjih izzivov v današnjem času. Države, v katere se množično priseljuje, si na najrazličnejše načine prizadevajo za zmanjševanje emigraciji iz tretjih držav. Zaradi zaostrovanja pogojev za vstop v državo se pojavljajo ilegalne migracije. Vendar v sklopu migracij to ni edini problem, s katerimi se spopadajo tako evropske države kot tudi druge države po svetu.

Kot sem zapisala že v samem teoretičnem delu magistrskega dela, je posledica migracij tudi trgovina z ljudmi, ki je zmeraj bolj razširjena. Vsako leto postane na tisoče žensk, otrok in moških žrtev trgovanja z namenom spolne ali drugačne zlorabe, tako znotraj kot izven državnih meja. Ta pojav je dosegel že takšne okvire, da ga odkrito lahko imenujemo sodobna oblika suženjstva. Ljudje so obravnavani kot blago, ki se za prisilno delo lahko kupuje in prodaja, ter se težaška dela opravljajo za slabo plačilo ali popolnoma zastonj. Večina odkritih žrtev tovrstne trgovine je žensk, včasih so žrtve trgovine z ljudmi tudi moški. Poleg tega so mnoge žrtve mladi, včasih otroci. Tudi Slovenija se sooča s tem problemom. Napačno je prepričanje, da je Slovenija samo ciljna in tranzitna država.

Migranti se soočajo s številnimi težavami pri integraciji v novo družbo. Tako pogosto postanejo žrtve diskriminacije, ksenofobije, nestrpnosti. Poleg vseh teh družbenih problemov se morajo soočiti tudi s pravili in zakoni tiste države, v katero so se preselili. Ta pa so običajno drugačna od tistih v njihovi domovini. Migrantom tudi ne pripadajo iste pravice in možnosti kot ostalim državljanom. To se zlasti pokaže pri nakupu ali najemu

stanovanja, pri procesu zaposlovanja, pa tudi na področju izobraževanja ter na področju zdravstvene oskrbe in dostopa do zdravstvenih storitev.

Na podlagi raziskave, ki sem jo opravila s pomočjo študentk in študentov Fakultete za socialno delo ter Fakultete za varnostne vede, sem prišla do zanimivih podatkov, ki so mi bili v pomoč pri potrjevanju postavljenih hipotez. Prav tako pa sem prišla do informacij, ki jih pred samim pričetkom raziskave nisem predvidela.

Glede na podatke pridobljene z vprašalnikom so najbolj opazne razlike med mnenji in stališči študentov glede na izbor fakultete oziroma smer študija. Tako bi lahko sklepala, da ima smer študija pomembno vlogo pri odnosu mladih do migracij. Na podlagi podatkov opazam, da so študenti Fakultete za socialno delo veliko bolj naklonjeni strpnosti, odprtosti države, omogočanju pravic drugim, ne glede na to, ali so državljani Slovenije ali ne. Prav tako večina študentov Fakultete za socialno delo kot vzrok za nastajanje nestrpnosti v družbi ne vidi priseljevanje migrantov, medtem ko je večina študentov Fakultete za varnostne vede glede te teme drugačnega mnenja.

Razloge za različna stališča do pojava migrantov in migracij lahko iščem v sami smeri študija, različnih predmetnikih na fakultetah, poudarjanju človeškega odnosa na Fakulteti za socialno delo. Obenem pa lahko na celotno situacijo gledam tudi z različnega kota. Mogoče se osebe, ki v sebi premorejo več empatije, strpnosti, razumevanja in sprejemanja drugih in drugačnih, prej odločijo za študij socialnega dela, kot pa ostali. Kar bi pomenilo, da smer študija ne vpliva na odnos mladih do pojava migracij, ampak je ta povezava le splet določenih okoliščin. Vendar bi to bila tema primerna za neko drugo raziskavo.

Zanimivo je, da se pri ostalih primerjanjih stališč študentov, kot so na socialni status, kraj bivanja, pogostost neposrednih stikov z migranti, pripadnost verski skupnosti, pri rezultatih sicer tudi pojavljajo razlike, vendar le-te niso tako očitne.

Na podlagi prebrane literature in predstavljenih stališč mladih do pojava migracij bi v nadaljevanju predstavila naslednje predloge za izboljšanje odnosa mladih na tem področju. Glede na to, da je pri odpravi diskriminacije, ksenofobije, nestrpnosti, ključnega pomena izobraževanje, bi morali najprej začeti pri najmlajših članih naše družbe. Menim, da bi bilo zanimivo v sklopu izobraževanja otroke različnih narodnosti vključiti v delavnice, kjer bodo lahko predstavili kulturo, navade in običaje svoje države. To bi bilo poučno za področje spoznavanja novih kultur, obenem pa bi otroci lažje razumeli, da biti drugačen ne pomeni nič slabega. Menim, da bi se s tem tudi zmanjšala stopnja nestrpnosti med otroci. Sodelovanje v tovrstnih delavnicah bi bilo koristno tudi za starše otrok. Verjetno bi te

delavnice imele največji učinek prav pri mlajših otrocih, vendar se je potrebno na tem področju izobraževati tudi v zrelih letih.

Večji poudarek o delu z otroki migrantov bi bilo potrebno posvetiti izobraževanju delavcev v vzgoji in izobraževanju, kar bi bilo mogoče doseči z rednimi delavnicami in seminarji na to temo.

Glede negativnih odzivov družbe zaradi pojava migracij bi bilo potrebno več ozaveščanja tudi v srednjih šolah in fakultetah. Zavedati se moramo, da ni pomembno samo, da sami nismo diskriminatorni, nestrpni in ksenofobni do priseljencev, pomembno je tudi, da tega ne dopustimo drugim.

Veliko bi se dalo narediti tudi na območjih lokalne skupnosti, kjer bi lahko organizirali delavnice, v sklopu katerih bi se lahko srečevale in družile osebe različnih narodnosti, izmenjevale svoje izkušnje, mnenja.

Da bi bili migranti bolje seznanjeni s svojimi pravicami v tuji državi, bi lahko ustanovili skupine, ki bi celostno obravnavale pravice migrantov in kamor bi se le-ti lahko zatekli po pomoč ali nasvet.

Vsi ti predlogi pa so, brez sodelovanja vseh akterjev v sklopu te problematike, brez pomena.

6. Uporabljena literatura

- Amnesty International. Dostopno na sola.amnesty.si/kaj-je-diskriminacija.html (13. februar. 2017).
- Bajt, V. (2016), Ksenofobni sovražni govor. V: Mlekuž, A. (ur), *Zakaj misliti »begunsko krizo«*. Ljubljana: Pedagoški inštitut.
- Bešter, R., Pirc, J. (2014), *Dostop migrantov do socialnega in zdravstvenega zavarovanja: politike in prakse: Slovenski nacionalni prispevek*. Ljubljana: Inštitut za narodnostna vprašanja.
- Bešter, R., Drolc, A., Kovač, B., Mežnarič, S., Zavratnik Zimic, S. (2003), *Migracije – globalizacija – Evropska Unija*. Ljubljana: Mirovni inštitut.
- Bučar Ručman, A. (2014). *Migracije in kriminaliteta: Pogled čez meje stereotipov in predsodkov*. Ljubljana: Založba ZRC.
- Deklaracija o načelih strpnosti* (1995). Dostopno na http://www.unesco.org/webworld/peace_library/UNESCO/HRIGHTS/124-129.HTM (17. april 2017).
- Dolenc, D. (2005) Priseljevanje v Slovenijo z območja nekdanje Jugoslavije po II. Svetovni vojni. V: Komac, M., Medvešek, M. (ur.), *Percepcije slovenske integracijske politike: zaključno poročilo*. Ljubljana: Inštitut za narodnostna vprašanja (35 – 166).
- Dragoš, S. (2016), Begunci in Slovenci. *Socialno delo*, 55: 123-136.
- Edwards, A. (2015), »Refugee« or »migrant« - Which is right? Dostopno na <http://www.unis.unvienna.org/unis/en/pressrels/2015/unisinf513.html> (8. januar 2017).
- Eurostat (2016), Statistika migracij in migrantskega prebivalstva. Dostopno na http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Migration_and_migrant_population_statistics/sl#Statistika_migracij_in_migrantskega_prebivalstva (20. marec 2017).
- Evropska konvencija o varstvu človekovih pravic* (1950). Dostopno na http://www.echr.coe.int/Documents/Convention_SLV.pdf (25. april 2017).
- Filantropija*. Dostopno na www.filantropija.org/migranti-in-zdravje (4. marec 2017).
- Jalušič, V. (2001), Ksenofobija in samozaščita, V: Petkovič, B. (ur.), *Skupina za spremljanje nestrpnosti*. Ljubljana: Mirovni inštitut (12-43).
- Komac, M., Medvešek, M. (ur.) (2005), *Percepcije slovenske integracijske politike: zaključno poročilo*. Ljubljana: Inštitut za narodnostna vprašanja.

Kovačič, B. (2001), Pravni vidiki sovražnega govora, V: Petkovič, B. (ur.), *Skupina za spremljanje nestrpnosti*. Ljubljana: Mirovni inštitut (177-198).

Leskošek, V. (2005), Med nestrpnostjo in sovraštvom. V: Leskošek, V. (ur.), *Mi in oni: nestrpnost na slovenskem*. Mirovni inštitut: Ljubljana (9-19).

Malačič, J. (2006), *Demografija: teorija, analiza, metode in modeli*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.

Medica, K., Lukić, G., Kralj, A. (2011), *Delovne in življenjske razmere delavcev migrantov v Sloveniji: Zaključno poročilo študije*. Ljubljana: Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve.

Mednarodna organizacija dela. Dostopno na <http://www.ilo.org/global/topics/forced-labour/lang--ja/index.htm>, (15. marec 2017).

Medvešek, M., Bešter, R. (2010), Vključevanje migrantskih otrok v vzgojno izobraževalni sistem. V: Medvešek, M., Bešter, R. (ur.), *Državljeni tretjih držav ali tretjerazredni državljani*. Ljubljana: Inštitut za narodnostna vprašanja (205–269).

Mesec, B. (1997), *Metodologija raziskovanja v socialnem delu I*. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.

Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti. Dostopno na www.mdds.gov.si/si/delovna_podrocja/enake_moznosti/zagovornik/diskriminacija/ (17. februar 2017).

Ministrstvo za notranje zadeve. Dostopno na www.mnz.gov.si/si/mnz_zas_vas/tujci_v_sloveniji/mednarodna_zascita_azil/ (10. marec 2017).

Nastran Ule, M. (1997), *Temelji socialne psihologije*. Ljubljana: Znanstveno in publicistično središče.

Nastran Ule, M. (1999), *Predsodki in diskriminacije: Izbrane socialno-psihološke študije*. Ljubljana: Znanstveno in publicistično središče.

Pirc, J., (2010), Stanovanjska problematika državljanov tretjih držav v Sloveniji. V: Medvešek, M., Bešter, R. (ur.), *Državljeni tretjih držav ali tretjerazredni državljani*. Ljubljana: Inštitut za narodnostna vprašanja (172-204).

Pravilnik o določitvi minimalnih standardov za nastanitev tujcev, ki so zaposleni ali delajo v Republiki Sloveniji (2015), *Ur. l. RS*, 62/15. Dostopno na <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=PRAV12538> (27. Marec 2017).

Protokol proti tihotapljenju migrantov po kopnem, morju in zraku (2004), *Ur. l. RS*, 48/2004. Dostopno na <https://www.uradni-list.si/glasilo-uradni-list-rs/vsebina/48995> (27. marec 2017).

Protokol za preprečevanje, zatiranje in kaznovanje trgovine z ljudmi, zlasti ženskami in otroki (2004), *Ur. l. RS*, 48/2004. Dostopno na <https://www.uradni-list.si/glasilo-uradni-list-rs/vsebina?urlimpid=200448> (15. marec 2017).

Recommendations on Statistics of International Migration (1993). Dostopno na https://unstats.un.org/unsd/publication/SeriesM/SeriesM_58rev1E.pdf (3. april 2017).

Resolucija o imigrantski politiki Republike Slovenije (1999), *Ur. L. RS* 40/1999 (ReIPRS). Dostopno na <https://www.uradni-list.si/1/content?id=19938> (15.1.2017).

Smernice za vključevanje otrok priseljencev v vrtce in šole (2012). Dostopno na http://eportal.mss.edus.si/msswww/programi2015/programi/media/pdf/smernice/cistopis_Smernice_vkljucevanje_otrok_priseljencev.pdf (8. marec 217).

Splošna deklaracija človekovih pravic (1948) Dostopno na http://www.ohchr.org/EN/UDHR/Documents/UDHR_Translations/slv.pdf (10. marec 2017).

Šček Pebil, T., Moscatello, A. (2010), *Uvod v sociologijo*. Ljubljana: Biotehniški izobraževalni center.

Slovar slovenskega knjižnega jezika (2017), Dostopno na <http://bos.zrc-sazu.si/sskj.html> (23.04.2017).

Social Science Statistics (2017). Dostopno na <http://www.socscistatistics.com/Default.aspx> (10. junij 2017).

Strategija vključevanja otrok, učencev in dijakov v sistem vzgoje in izobraževanja v Republiki Sloveniji (2007). Dostopno na http://www.mizs.gov.si/fileadmin/mizs.gov.si/pageuploads/Aktualno/Strategija_vkljucevanje_priseljencev_2007.doc (13. april 2017).

Valenčič, E. (2014), Koalicija sovraštva. Ljubljana: MMC RTV SLO. Dostopno na: <https://www.rtv slo.si/kolumne/video-koalicija-sovrastva/328471> (5. junij 2017).

Visoki komisariat Združenih narodov za begunce. Dostopno na <http://www.unhcr-centraleurope.org/si/viri/konvencije/konvencija-o-beguncih.html> (23. Januar 2017).

Urad Združenih narodov za droge in kriminal. Dostopno na <http://www.unodc.org/unodc/en/human-trafficking/smuggling-of-migrants.html> (18. marec 2017).

Verlič Christensen, B. (2002), *Evropa v precepu med svobodo in omejitvami migracij*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.

Vlada Republike Slovenije. Dostopno na http://www.vlada.si/pomoc_beguncem/predpisani_postopki_sprejema/ (17. april 2017).

Vlada Republike Slovenije. Dostopno na http://www.vlada.si/teme_in_projekti/boj_proti_trgovini_z_ljudmi/boj_proti_trgovini_z_ljudmi/trgovina_z_ljudmi_v_stevilkah/ (27. marec 2017).

Zakon o tujcih (2017), *Ur. l. RS*, 5/17 (ZTuj-2D). Dostopno na <https://www.uradni-list.si/glasilo-uradni-list-rs/vsebina/117877> (12. marec 2017).

Zakon o začasni zaščiti razseljenih oseb (2017), *Ur. l. RS*, 16/17 (ZZRO-UPB1). Dostopno na <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO4176&d-49682-p=1&d-49682-o=2&d-49683-s=2&d-49683-p=1&d-49682-s=3&d-49683-o=2> (15. april 2017).

Zakon o zaposlovanju in delu tujcev (2007), *Ur. l. RS*, 76/2006 (ZZDT-UPB2). Dostopno na <https://www.uradni-list.si/glasilo-uradni-list-rs/vsebina/81988/#OMEJITEV%C2%A0%C5%A0TEVILA%C2%A0TUJCEV%C2%A0NA%C2%A0TRGU%C2%A0DELA> (12. marec 2017).

Zavratnik, S. (2016), Mehanizmi klasifikacij migracij: utišani moški begunec, ker je »samo« ekonomski migrant. V: Rožman, S., Kogovšek, T. (ur.), *Različni obrazi migracij*, Ljubljana: Slovensko sociološko društvo (6 - 7).

Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje. Dostopno na www.ess.gov.si/delodajalci/zaposlovanje_in_delo_tujcev (1. marec 2017).

7. Priloge

VPRAŠALNIK O MIGRACIJAH IN MIGRANTIH

Spoštovani

Moje ime je Natalija Šega in na Fakulteti za socialno delo zaključujem podiplomski študij z magistrskim delom z naslovom Odnos mladih do pojava migracij. V nadaljevanju vprašalnika je zastavljenih nekaj vprašanj in trditev, za katere bi vas prosila, da odgovorite iskreno. Vprašalnik je anonimen.

Za vaše sodelovanje se vam že vnaprej iskreno zahvaljujem!

1. Sem študent na:

- a) Fakulteti za socialno delo
- b) Fakulteti za varnostne vede

2. Spol M Ž

3. Kraj/tip krajevne skupnosti, kjer bivate.

- a) mesto
- b) predmestje
- c) vas

4. Kateri verski skupnosti pripadate?

- a) rimskokatoliški
- b) evangeličanski
- c) pravoslavni
- d) islamski skupnosti
- e) drugi krščanski verski skupnosti
- f) drugi nekrščanski verski skupnosti
- g) nobeni verski skupnosti
- h) brez odgovora

5. Povprečen dohodek na člana gospodinjstva (neto na mesec).

- a) do 300 EUR
- b) nad 300 do 800 EUR
- c) nad 800 do 1500 EUR
- d) nad 1500 EUR
- e) brez odgovora

6. Z migranti v neposredni stik prihajam...

- a) vsak dan
- b) nekajkrat na teden
- c) nekajkrat na mesec
- d) nekajkrat na leto
- e) nikoli
- f) sem migrant

7. Naštela bom nekaj trditev o migracijah in migrantih. Prosim, da na lestvici od 1 do 5 ocenite, v kolikšni meri se strinjate z navedenimi trditvami, kjer 1 pomeni sploh se ne strinjam, 5 pa popolnoma se strinjam.

	1 - sploh se ne strinjam	2 - se ne strinjam	3 - vseeno	4 - se strinjam	5 - popolnoma se strinjam
Slovenija bi si morala v večji meri prizadevati za odprto, strpno in multikulturno družbo.					
Največja ovira pri vključevanju migrantov v zahodne družbe, kjer v večji meri prevladuje krščanska vera, je drugačna religija migrantov.					
Migrantom ne morejo pripadati enake pravice kot prebivalcem, ki so v Sloveniji že od nekdaj.					
Če Slovenija želi zmanjšati napetosti v družbi, mora ustaviti priseljevanje.					

8. Na lestvici od 1 do 5 ocenite, v kolikšni meri se strinjate z navedenimi trditvami (1 - sploh se ne strinjam, 5- popolnoma se strinjam). Priseljencem, ki legalno bivajo v Sloveniji, bi morali omogočiti:

	1 - sploh se ne strinjam	2 - se ne strinjam	3 - vseeno	4 - strinjam se	5 - popolnoma se strinjam
povsem enake pravice do izobraževanja, kot jih imamo ostali državljani Slovenije					
povsem enake pravice do dostopa do zdravstvenega in socialnega zavarovanja, kot državljani Slovenije					
povsem enake pravice pri dostopnosti socialnih stanovanj kot državljani Slovenije					

9. Ali bi vas motilo, če bi v vašem kraju živelo večje število priseljencev?

- a) Da, zelo bi me motilo
- b) Da, precej bi me motilo
- c) Vseeno bi mi bilo
- d) Ne bi me motilo
- e) Sploh me ne bi motilo

10. Ali menite, da tematika, povezana z migranti, prosilci za azil oz. begunci, predstavlja problem za slovensko državo in družbo?

- a) Sploh ne predstavlja problema
- b) Ne predstavlja problema
- c) Vseeno mi je

- d) Predstavlja problem
- e) Predstavlja velik problem

11. Ali naj Slovenija dovoli muslimanom iz drugih držav, da pridejo in živijo v Sloveniji?

- a) mnogim naj dovoli
- b) nekaterim naj dovoli
- c) zelo redkim naj dovoli
- d) nikomur naj ne dovoli
- e) ne vem

Hvala za sodelovanje.